



Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Rozvoj podnikání v sociálních službách v regionu

Vypracovala: Michaela Preňková
Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Šetek, Ph.D.

České Budějovice 2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela PREŇKOVÁ**
Osobní číslo: **E13140**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Rozvoj podnikání v sociálních službách v regionu**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analýza současné problematiky financování rozvoje podnikání v sociálních službách po roce 2006 ve Vimperku. V metodě zpracování převažuje analýza ekonomické a sociální dimenze finančních toků (zejména z příspěvku na péči) do těchto specifických forem podnikání po roce 2006, tj. od doby platnosti zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Osnova práce:

1. Komunitní plánování jako východisko podnikatelského plánu pro sféru podnikání v sociálních službách ve Vimperku.
2. Tvorba finančního plánu na rozvoj podnikání v sociálních službách ve Vimperku.
3. Struktura finančních zdrojů pro rozvoj plánování sociálních služeb města Vimperk.
4. Problematika měření ekonomické efektivity finančních výdajů na sociální služby.
5. Celkové zhodnocení efektivity této podnikatelské oblasti.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Dohnalová, M. (2012). Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého. Praha: Wolters Kluwer.

Hunčová, M. (2010). Ekonomický rozměr občanské společnosti. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer.

Kozlová, L. (2005). Sociální služby. 1. vyd. Praha: Triton.

Průša, L. (2007). Ekonomie sociálních služeb. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI.

Tomeš, I. (2010). Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Vyd. 1. Praha: Portál.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

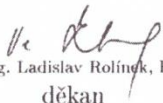
Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jaroslav Šetek, Ph.D.

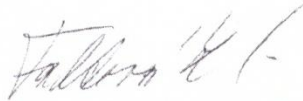
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: **16. ledna 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2016**


doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice


doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 14. dubna 2017

.....
Michaela Preňková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, panu Ing. Jaroslavu Šetkovi, Ph.D., za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce. Mé poděkování patří také vybraným domovům pro seniory, které mi poskytly veškeré informace pro zpracování mé bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	LITERÁRNÍ PŘEHLED	5
2.1	Sociální služby.....	5
2.1.1	Definice a základní předpisy sociálních služeb	5
2.1.2	Poskytovatelé sociálních služeb.....	6
2.1.3	Typologie sociálních služeb.....	6
2.1.4	Financování sociálních činností.....	8
2.2	Efektivnost financování sociálních služeb, jejich nákladovost a úhrada nákladů na sociální služby	12
2.2.1	Efektivnost financování sociálních služeb.....	12
2.2.2	Hodnocení efektivnosti	13
2.2.3	Nákladovost sociálních služeb.....	16
2.2.4	Úhrada nákladů na sociální služby	17
2.3	Finanční plánování	17
2.3.1	Definice finančního plánování.....	17
2.3.2	Zásady finančního plánování	17
2.3.3	Metody finančního plánování	18
2.3.4	Základní charakteristika finančního plánu.....	18
2.3.5	Postup sestavení finančního plánu.....	19
2.4	Komunitní plánování	22
2.4.1	Komunita	22
2.4.2	Komunitní práce	22
2.4.3	Komunitní plánování	22
2.4.4	Účastníci komunitního plánování	22
2.4.5	Základní principy komunitního plánování.....	23
3	CÍL A METODIKA	25
4	PRAKTICKÁ ČÁST	27

4.1	Domov pro seniory (D1).....	27
4.1.1	Charakteristika organizace.....	27
4.1.2	Hospodaření organizace.....	28
4.1.3	Finanční zdroje organizace	29
4.2	Domov pro seniory (D2).....	34
4.2.1	Charakteristika organizace.....	34
4.2.2	Hospodaření organizace.....	35
4.2.3	Finanční zdroje organizace	37
4.3	Hodnocení efektivnosti financování sociálních služeb	41
4.3.1	Porovnání zdrojů financování.....	41
4.3.2	Porovnání nákladů na 1 lůžko.....	43
4.3.3	Porovnání ostatních provozních nákladů.....	45
5	ZÁVĚR	48
	I. SUMMARY AND KEYWORDS	52
	II. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	53
	III. SEZNAM ZKRATEK	
	IV. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	
	V. SEZNAM PŘÍLOH	
	VI. PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Bakalářská práce na téma Rozvoj podnikání v sociálních službách v regionu se primárně orientuje na problematiku financování sociálních služeb. Práce je zpracována interdisciplinárním přístupem zejména finanční teorií a práva pro sociální zabezpečení. V rámci zpracování převažují komparativní a analytické metody zpracování. Pro účely bakalářské práce jsou vybrány dva domovy pro seniory, které se liší svými zřizovateli. Téma práce je vybráno z aktuálního významu sociálních služeb ve společnosti, a to z několika faktorů, např. demografických, sociologických apod. Každý člen společnosti je dříve či později potencionálním uživatelem sociálních služeb.

„Sociální služby nejsou významné proto, že je potřebuje mnoho lidí, ale proto, že bez jejich působení by se významná část občanů nemohla podílet na všech stránkách života společnosti, bylo by znemožněno uplatnění jejich lidských a občanských práv a docházelo by k jejich sociálnímu vyloučení“ (Kozlová, 2005, str. 17-18). Sociální služby upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociální službách, který nabyl účinnosti v roce 2007. Prostřednictvím tohoto zákona došlo k výrazným změnám v oblasti celkového fungování sociálních služeb. Přijetím zákona mají poskytovatelé sociálních služeb povinnost se registrovat do centrálního registru poskytovatelů sociálních služeb, a dále musí uzavřít s uživatelem smlouvu o poskytování těchto služeb. Výrazné změny přinesl i v oblasti financování. Současný systém financování je založen na vícezdrojovém financování. Sociální služby musí být financovány z více zdrojů.

Jeden ze zdrojů financování, který s sebou zákon přinesl, je příspěvek na péči. Příspěvek na péči se poskytuje osobám, které jsou dlouhodobě závislé na pomoci druhých osob. Tento příspěvek ovšem nepokrývá veškeré náklady týkající se zabezpečení potřebné péče. Mezi další zdroje financování lze zařadit vlastní finanční prostředky klienta, dotace, příspěvky od zdravotních pojišťoven nebo dary. Vzhledem k tomu, že většina finančních prostředků se nevrací zpět do systému sociálních služeb, poskytovatelé jsou čím dál více závislí na dotačních systémech.

V oblasti financování je také důležitá vyhláška č. 505/2006 Sb., která stanovuje maximální výši úhrad za ubytování, stravování a za jednotlivé úkony sociálních služeb. Tato vyhláška jistým způsobem omezuje efektivitu sociálních služeb z pohledu poskytovatelů.

Cílem bakalářské práce je analýza a komparace financování sociálních služeb. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy týkající se sociálních služeb a jejich

financování. Dále jsou vysvětleny základní pojmy týkající se efektivnosti, komunitního plánování a tvorby finančního plánu.

Analýza a komparace financování sociálních služeb je uplatňována na vybrané dva domovy pro seniory, které mají odlišné zřizovatele. V praktické části je věnována pozornost základním informacím o domovech pro seniory a jejich hospodaření, zdrojům jejich financování a samotné komparaci financování z různých pohledů. Pro účely zpracování bakalářské práce jsou využity sociální služby – pobytové. Analýza je prováděna pro rok 2015.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Sociální služby

2.1.1 Definice a základní předpisy sociálních služeb

Zákon o sociálních službách rozumí sociální službou „*činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení*“ (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Sociální vyloučení znamená vyčlenění osoby z běžného života a nemožnost se do něj vrátit z důvodu nepříznivé sociální situace. Sociální začleňování je ve stejném zákoně definováno jako proces, při kterém se sociálně vyloučené osoby zapojují do ekonomického, sociálního a kulturního života (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Průša (2003) tvrdí, že sociální služby v zemích Evropské unie zahrnují také:

- „*zdravotnictví*
- *sociální ochranu jednotlivců, rodin a skupin*
- *bydlení - zaměstnanost*“ (Průša, 2003, str. 82)

Jelikož sociální služby nesplňují kritéria čistých veřejných statků, z ekonomického hlediska lze na sociální služby pohlížet jako na smíšené veřejné statky. Dochází často k tzv. efektu přetížení, který vznikne tehdy, roste-li počet uživatelů sociálních služeb a zároveň dochází ke změně kvality poskytování těchto služeb (Mertl, 2007).

Matoušek (2007) definuje základní předpisy systému sociálních služeb. Již od roku 2006 byl přijat nový zákon o sociálních službách a to **zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**. S tímto zákonem souvisí další právní předpisy, například **zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu**, nebo **zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi**. Tuto oblast upravuje i **mnoho vyhlášek MPSV** (Matoušek a kol., 2007).

Nový zákon o sociálních službách definuje základní zásady systému sociálních služeb:

- poskytnutí důležitých informací osobě, která se ocitla v nepříznivé situaci tak, aby si tuto situaci mohla vyřešit sama
- v případě, že informace nestačí k vyřešení nepříznivé sociální situace, má tato osoba nárok na poskytnutí sociální služby

- sociální služby musí být individualizované, kvalitní a musí podporovat samostatnost klientů (Matoušek a kol., 2007)

Dle Mertla (2007), sociální služby vykazují mnoho tržních selhání. Příkladem tržního selhání může být například informační asymetrie, kdy sociální pracovník má informační převahu nad uživatelem sociálních služeb. Dalším příkladem je nejistota, že bude dostatek sociálních služeb na daném trhu (Mertl, 2007).

2.1.2 Poskytovatelé sociálních služeb

Od 1. 1. 2014 vznikl nový typ družstva, tzv. **sociální družstvo**. Sociální družstvo poskytuje potřebné služby členům družstva, které by jinak poskytoval místní úřad za veřejné peníze. Sociální družstva mohou získat grant či příspěvek od finančního úřadu (Hunčová, 2010).

Evidované právnické osoby církví a náboženských společností jsou právnické osoby, které mohou existovat nezávisle na státní moci. Působí-li však na území České republiky, musí být zaregistrovány. Církev získávají příjmy například z příspěvků fyzických a právnických osob, z prodeje a z pronájmu movitého, ale i nemovitého majetku, z úroků z vkladů, z dotací, z příjmů z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti (Dohnalová a kol., 2012).

„Občanská sdružení¹, nadace, obecně prospěšné společnosti, zájmové a církevní organizace a podpůrné spolky patří mezi sociální subjekty, které vedle státu nejčastěji usilují o pomoc občanům“ (Matoušek a kol., 2007, str. 173).

2.1.3 Typologie sociálních služeb

Sociální služby lze rozdělit do dvou základních skupin a to na sociální služby státní a obecní a na sociální služby nestátní. **Státní či obecní sociální služby** mohou vykonávat i nestátní organizace na základě smluvního vztahu. Tyto služby jsou regulovány státem a zákonným způsobem financovány. **Sociální služby nestátní** musí být také povoleny státem nebo jsou provozované se státní podporou. Jelikož jde o služby občanům se špatným zdravotním stavem, kteří se nedokáží bránit zlým úmyslům, provoz sociálních služeb musí být podmíněn koncesí. Stát dohlíží na to, aby byly dodržovány podmínky provozu těchto sociálních služeb (Matoušek a kol., 2007).

¹ Od 1. ledna 2014 se dle nového občanského zákoníku občanská sdružení považují za spolky. Občanská sdružení měla možnost změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo.

Dle způsobu činnosti lze sociální služby dělit na sociální péči, sociální intervenci a služby sociálních aktivit. **Služby sociální péče** umožňují lidem, kteří potřebují pomoc druhých osob a nedokáží se sami o sebe postarat, začlenit se do běžného života společnosti. Jedná se o dlouhodobé profesionální sociální služby poskytované například v domovech pro seniory, chráněném bydlení, chráněných dílnách a osobní asistenci. **Služby sociální prevence** se poskytují na určitou dobu. Cílem těchto služeb je pomoc osobám, které se nacházejí v tíživé sociální situaci, způsobenou například konfliktním způsobem života nebo rizikovým prostředím, zabránit sociálnímu vyloučení osob a chránit společnost před nežádoucími jevy. Mezi služby sociální intervence lze zařadit azylové bydlení, denní centra, noclehárny apod. **Sociální poradenství** podporuje volnočasové aktivity, posilují bezproblémové soužití obyvatel (Kozlová, 2005). Podrobnější členění těchto služeb je zřejmé z přílohy 1, kterou příkládám k bakalářské práci.

Sociální služby lze také rozlišovat podle místa jejich poskytování na pobytové, ambulantní či terénní služby. **Pobytové služby** se poskytují v zařízeních, kde člověk fakticky žije. Mezi pobytové služby lze zařadit domovy pro seniory či pro osoby se zdravotním postižením nebo azylové domy pro matky s dětmi. **Ambulantní služby** se poskytují v zařízeních, jako jsou například poradny, denní stacionáře pro osoby se zdravotním postižením nebo kontaktní centra pro závislé osoby. **Terénní služby** se poskytují v domácnosti uživatele, v místě, kde pracuje, vzdělává se nebo tráví volný čas. Mezi nejvýznamnější terénní služby patří pečovatelská služba či osobní asistence (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Sociální služby lze také dělit podle ostatních kritérií například na sociální **služby poskytované v bytě**, kde uživatel sociálních služeb žije, nebo naopak **v ústavu**, na služby poskytnuté formou **informací** nebo naopak **úkonem**, či sociální služby poskytnuté **na určitou dobu** nebo **trvalou péči** v různých zařízeních (Matoušek a kol., 2007).

V neposlední řadě se sociální služby rozdělují podle délky trvání na dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé. Mezi **dlouhodobé služby** lze zařadit domovy pro seniory, chráněné bydlení či tísňová volání. Dlouhodobé služby jsou takové služby, které se poskytují na dobu neurčitou. **Střednědobé služby** se poskytují zpravidla na dobu kratší než je jeden rok. Mezi střednědobé služby lze zařadit například azylové bydlení, chráněné dílny či komunitní centra. **Krátkodobé služby** se neposkytují déle než na jeden měsíc. Jedná se zejména o krizovou pomoc, noclehárny nebo poradenství (Kozlová, 2005).

Poskytování sociálních služeb nepřináší velký zisk. Stát může podpořit soukromoprávní subjekty tím, že jim sníží nebo dokonce odpustí daňové břemeno, nebo sníží daňové sazby. Stát vykonává nad poskytováním sociálních služeb provozovaných nestátními organizacemi státní dozor (Matoušek a kol., 2007).

2.1.4 Financování sociálních činností

„Financováním sociálních služeb rozumí Návrh zákona o sociálních službách (108) soustavu finančních toků, kterými je finančně zajišťován proces poskytování sociálních služeb. Hlavním zdrojem financování těchto služeb jsou státní rozpočet, rozpočty územních samospráv a úhrady za poskytnuté služby od uživatelů“ (Kozlová, 2005, str. 34).

Jeden z nejvýznamnějších zdrojů financování sociálních služeb jsou účelové **dotace ze státního rozpočtu**. Dotace se poskytují především u služeb sociálních aktivit a služeb sociální intervence. Služby sociální péče hradí spíše sami uživatelé sociálních služeb (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Dotace se poskytují prostřednictvím rozpočtu kraje. Krajský úřad předkládá žádost o poskytnutí dotace na další rozpočtové období ministerstvu. Žádost musí splňovat zákonem předepsané náležitosti. Výše dotace záleží na celkovém ročním objemu finančních prostředků pro příslušný rozpočtový rok, zpracovaném střednědobém plánu rozvoje služeb, dále na počtu vyplácených příspěvků a poskytovatelů sociálních služeb, kteří jsou zapsaní v registru apod. Dotace se poskytují na podporu sociálních služeb, na vzdělávání pracovníků v sociálních službách, podporu kvality sociálních služeb a na zpracování střednědobých plánů krajů nebo obcí v oblasti sociálních služeb. Lze je poskytnout i v případě požáru, ekologické havárie či při jiných živelních pohromách. Na poskytnutí dotace neexistuje právní nárok (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Financováním služeb se také zabývá Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“). MPSV zajišťuje plánování sociálních služeb v celé České republice. Dotace od MPSV jsou poskytovány na krytí běžných výdajů, které souvisejí s poskytováním sociálních služeb. Jsou vypláceny k 31. březnu (z dotace je vyplaceno 40 % z její částky), 31. květnu a 30. září (v těchto termínech je vždy z dotace vyplaceno 30 % z její částky) (MPSV, 2010). Stát hradí sociální služby pouze za předpokladu, že je péče potřebná – uživatel sociálních služeb není schopen zajistit si základní potřeby, je nesoběstačný. Příkladem je poskytnutí komplexní péče starému člověku, který je nesoběstačný, v domově důchodců (Tomeš, 2010).

Dalším významným zdrojem financování je **samospráva**.

„Nedostatek kvalifikovaných pracovníků, nízký počet obyvatel a nedostatečná velikost obcí pro poskytování veřejných statků a služeb závažným způsobem ohrožují efektivitu místních veřejných služeb a místních veřejných výdajů vůbec, v sociální oblasti mají tyto obce velmi malé možnosti pro realizace svých záměrů“ (Průša, 2003, str. 65-66).

Podle Tomeše (2010) veřejnoprávní samospráva získává zdroje na sociální činnosti:

- „převodem ze státního rozpočtu
- výběrem různých poplatků (v ČR z domácího zvířectva apod.)
- z vlastní ekonomické činnosti/majetku (v ČR za technické služby apod.)
- z darů od sponzorů a obyvatelstva“ (Tomeš, 2010, str. 357)

Obec či město je povinno zajistit určitou kvalitu a sortiment sociálních služeb. Na základní standard stát přispívá, ovšem jakýkoliv nadstandard musí obec hradit z vlastních prostředků – z daní, poplatků, pokut, darů apod. (Tomeš, 2010).

Jeden z nejdůležitějších zdrojů financování jsou **tržby od uživatelů**. Uživatelé přispívají na sociální služby z vlastních zdrojů, či z příspěvku na péči. Uživatel sociálních služeb je povinen podílet se na úhradě sociální služby v případě, že zákon nestanoví jinak. Výše úhrady závisí na výši příjmu uživatele, druhu poskytnuté sociální služby, rozsahu a kvalitě sociální služby. Výše úhrady se stanoví ve smlouvě o způsobu zajištění sociálních služeb, která se uzavírá mezi uživatelem a vybranou obcí (Kozlová, 2005). Jestliže uživatel sociální služby ani jeho rodinný příslušníci nemají peněžní prostředky na úhradu sociální služby, náklady uhradí obec či stát. V tomto případě jsou stanoveny normy nákladů, díky nimž jsou kontrolovány výdaje na tyto aktivity. Stát hradí náklady na poskytnutí sociální služby také tehdy, je-li poskytnuta od nestátních organizací či soukromých osob zabývajících se touto činností (Tomeš, 2010).

Občan může i dobrovolně přispívat na sociální účely různým sdružením a nadacím formou **sponzorství**. Částku, kterou dobrovolně přispívá, si může odečíst ze základu pro výpočet daně z příjmů. V případě, že občan zemře, nezanechá závěť a zároveň nemá zákonného dědice, majetek dědí stát. Platí tzv. pravidlo odúmrti. Občan může v závěti uvést, na které sociální služby stát finanční prostředky použije (Tomeš, 2010).

Na financování sociálních služeb se podílí i **zdravotní pojišťovny**, které přispívají prostřednictvím svých základních fondů (MPSV, 2010).

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách přinesl nový nástroj financování sociálních služeb a to **příspěvek na péči**. Příspěvek na péči se poskytuje osobám, které

jsou dlouhodobě závislé na pomoci druhých osob. Tento příspěvek kryje pouze část nákladů týkající se zabezpečení potřebné péče – úplnou úhradu těchto nákladů uhradí klient ze svých příjmů (například ze starobního důchodu), z veřejných příjmů (například z veřejného zdravotního pojištění) nebo je mohou uhradit i jeho rodinný příslušníci. Příspěvek na péči se přiděluje v podobě peněžních prostředků za splnění určitých podmínek (Průša, 2008).

Příspěvek na péči se hradí ze státního rozpočtu. O přidělení rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Při rozhodování o přidělení příspěvku se posuzuje schopnost zvládat základní životní potřeby, mezi které patří například mobilita, způsob komunikace, možnosti stravování, péče o zdraví apod. Vyplácí se měsíčně, v české měně, v hotovosti nebo na běžný účet. Bližší informace stanoví prováděcí právní předpis (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Pro určení výše příspěvku je rozhodující věk žadatele a stupeň závislosti. Stupeň závislosti se stanoví ve čtyřech stupnicích a to lehká, středně těžká, těžká a úplná závislost. Míra závislosti se stanoví na základě sociálního šetření a zdravotního stavu, který potvrdí ošetřující lékař. Příspěvek na péči je přiznán osobám, které jsou dlouhodobě nemocné a potřebují každodenní pomoc jiné osoby při určitém počtu úkonů vyjmenovaných v zákoně, které nejsou osoby schopné samostatně zvládat. Při plnění těchto úkonů se posuzuje soběstačnost osoby a schopnost péče o vlastní osobu. O přidělení příspěvku rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností, který zjišťuje, zda je žadatel soběstačný či nikoli. Po přidělení příspěvku také kontroluje, zda je využíván k účelu, na který byl poskytnut (Matoušek a kol., 2007).

Dle Zákona o sociálních službách je výše příspěvku určena čtyřmi stupni závislosti a je diferencovaná pro osoby do 18 let věku a starší osoby 18 let (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Podrobnější informace o výši příspěvku na péči uvádím v příloze 2, kterou příkládám k bakalářské práci.

„Návrh zákona předpokládá vícezdrojové financování sociálních služeb a podrobněji upravuje práve poskytování financí z veřejných zdrojů a také spoluúčast příjemce služby; ostatní zdroje (dary apod.) tyto zmíněné zdroje doplňují a slouží k dalšímu rozvoji sociálních služeb“ (Kozlová, 2005, str. 35).

Pro shrnutí, základní způsoby financování sociálních služeb udává následující tabulka.

Tabulka 1: Způsoby financování sociálních služeb

Subjekt	Zdroj
Stát	dotace ze státního rozpočtu
	dotace od MPSV
Samospráva	dotace z rozpočtů obcí či krajů
Uživatelé, občané	vlastní zdroje
	příspěvek na péči
Zdravotní pojišťovny	fondy ze zdravotních pojišťoven
Ostatní způsoby financování	dary, sbírky, apod.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Tomeš (2010) dále popisuje rozdíl mezi financováním z veřejných zdrojů a financováním ze soukromých zdrojů. Při financování z **veřejných zdrojů** musí nestátní organizace každoročně žádat o finanční podporu pro svou činnost. Stát tak může kontrolovat, jak efektivně byly finanční prostředky využity, ovšem nestátní organizace jsou znevýhodněny – nemohou vypracovat dlouhodobé plány, protože si nejsou jisty, zda jim budou finanční prostředky přiděleny. Typickým představitelem při financování sociálních služeb ze **soukromých zdrojů** jsou obecně prospěšné společnosti. Finanční prostředky pro svou činnost získávají například od sponzorů, dárců, uživatelů či z vlastní výdělečné činnosti. Stát podporuje snahu o samofinancování formou daňových úlev (Tomeš, 2010).

Peněžní prostředky z veřejných zdrojů dostávají prvně poskytovatelé sociálních služeb a poté jejich uživatelé. Uživatelé sociálních služeb mohou pobírat *příspěvek na sociální službu*, který slouží k financování například služeb osobní asistence, pečovatelské služby apod. Při přidělení příspěvku se musí uzavřít smlouva o způsobu zajištění sociálních služeb. Tento příspěvek nesmí nahrazovat finanční zdroj rodiny. Peněžní prostředky z veřejných zdrojů může dostávat i rodina uživatele sociálních služeb. Pobírá *příspěvek při péči o osobu blízkou*, který slouží k zajištění dlouhodobé službě sociální péče (Kozlová, 2005).

„I přes výše uvedené a popsání platby z veřejných zdrojů má stále platit, že vlastní příjmy občana tvoří, pokud je to možné, jeden ze základních zdrojů financování sociálních služeb. Důležité je, aby systém financování byl jednotný bez ohledu na právní formu poskytovatele služeb“ (Kozlová, 2005, str. 37).

2.2 Efektivnost financování sociálních služeb, jejich nákladovost a úhrada nákladů na sociální služby

2.2.1 Efektivnost financování sociálních služeb

Efektivnost lze definovat odlišně a to z různých pohledů. **Efektivnost z pohledu mikroekonomie** lze chápat jako optimální kombinaci dvou kritérií - účinnosti a hospodárnosti. Účinnost vyjadřuje schopnost vyprodukovat požadované množství efektů. Je ovlivněna vybranými technologiemi, kvalitou cílů, praktickým uplatněním nebo zvolenou metodou pro vyhodnocování. Hospodárnost lze chápat jako využití co nejmenšího množství vstupů a zároveň dosažení očekávaných cílů. Obě kritéria musí platit zároveň – efektivní činnost není taková činnost, která přinese maximální množství výstupů, ovšem se zbytečně vynaloženými vstupy, nebo taková činnost, která díky využití minimálních vstupů nepřinese očekávanou kvalitu (Soukopová, 2011).

Efektivnost z pohledu daňového systému lze charakterizovat jako takový daňový systém, ve kterém je dosaženo nejvyšších výnosů s co nejnižšími administrativními náklady, které vznikají státu nebo poplatníkům. V širším pojetí se efektivnost z hlediska daňového systému orientuje na vliv daní na ekonomické chování daňových subjektů (Strecková, Malý, 1998). Mankiw (1999) tvrdí, že „*efektivní daňový systém je takový systém, který vyvolává malé ztráty mrtvé váhy a malou administrativní zátěž*“ (Mankiw, 1999, str. 255). Administrativní zátěž nesou zejména daňoví poplatníci. Ztráty mrtvé váhy vznikají v případě, kdy lidé mění rozhodnutí v důsledku zvýšení daní. Správně vytvořená daňová politika se snaží vyhnout nebo alespoň minimalizovat tyto dva druhy nákladů (Mankiw, 1999).

Efektivnost ve veřejné ekonomii se rozděluje na efektivnost alokace a efektivnost technickou. *Efektivnost alokace* je tzv. paretovskou efektivností, kdy je ekonomické uspořádání efektivní tehdy, jestliže nemůže nastat změna, při které jedna strana ztratí a druhá strana získá. Alokační efektivnost je ovlivněna veřejnou volbou, při které může docházet k tzv. „kupování hlasů“ a rozhodovacím procesem. *Technická efektivnost* vzniká tehdy, pokud proces produkce neplýtvá zdroji a je využita nejlepší dostupná technologie. Při zvyšování technické efektivnosti dochází ke zvyšování nákladovosti, hospodárnosti a účelnosti (Soukopová, 2011).

Na **efektivnost** lze pohlížet také z **pohledu sociálních služeb**. Při hodnocení efektivnosti sociálních služeb je nutné rozlišovat služby sociální péče, služby sociální prevence i poradenské služby. Zároveň je nutné rozlišovat hodnocení efektivnosti

sociálních služeb z pohledu státu, zřizovatelů či nestátních neziskových organizací a z pohledu uživatelů sociálních služeb (Průša, 2008).

„Efektivní je jak z pohledu státu, tak i z pohledu zřizovatele taková služba sociální péče, kdy výše úhrady klienta za poskytovaný typ služby spolu s výší příspěvku na péči a úhradou zdravotní péče od zdravotní pojišťovny uhradí průměrné celostátní náklady daného typu služby s tím, že v případě odůvodněně vyšších nákladů v konkrétním zařízení by tento rozdíl mohl být uhrazen zřizovatelem služby“ (Průša, 2008, str. 14).

Na efektivnost systému sociálních služeb má vliv přístup zdravotních pojišťoven. Důležité je, co jsou zdravotní pojišťovny ze zdravotního pojištění ochotny hradit a do jaké míry lze finančně propojit zdravotní a sociální péči (Mertl, 2007).

Dle Průši (2008) mezi nejvýznamnější faktory, které ovlivňují efektivnost poskytování sociálních služeb a systému financování z pohledu státu i ostatních subjektů patří:

- podmínky určení míry závislosti
- míra závislosti uživatelů sociálních služeb
- podmínky pro přiznání dotací od státu či zřizovatele

Mezi další charakteristiky, které ovlivňují efektivnost poskytování sociálních služeb, patří průměrné náklady připadající na jednoho klienta a financování těchto nákladů. Na hodnocení efektivnosti sociálních služeb má také vliv dostupnost sociálních služeb v jednotlivých regionech, případně provozní náklady týkající se například stáří jednotlivých budov nebo personálního vybavení (Průša, 2008).

Efektivnost se rozlišuje podle toho, zda se vztahuje k ekonomické, technické, právní nebo sociální oblasti apod. *„Užívání termínu záleží především na kritériu, které je autory zvoleno podle toho, jakou praktickou přednost činnosti nebo jiného jevu sledují“ (Soukopová, 2011, str. 89).*

2.2.2 Hodnocení efektivnosti

Hodnocení efektivnosti výdajů je jeden z nejproblematictějších oblastí ekonomie. Hodnocení efektivnosti financování sociálních služeb před rokem 2007 bylo velice složité, protože statistické informace nebyly přesné a úplné. Od roku 2007 se objevovaly první nezkrácené informace o poskytovaných sociálních službách, protože od tohoto roku mají poskytovatelé sociálních služeb povinnost se registrovat (Průša, 2008).

Hodnocení efektivnosti je proces, jehož cílem je zvýšit hospodárnost tohoto procesu. Při hodnocení dochází ke zvyšování finančních prostředků, lidského snažení

a ke ztrátě času. Pro hodnocení efektivnosti výdajů v různých odvětví veřejného sektoru se využívají ekonomické analýzy. Ekonomické analýzy poměřují vynaložené náklady a dosažené přínosy soupeřících projektů, přičemž zohledňují různá kritéria, například kritérium efektivnosti a spravedlnosti. Cílem těchto analýz je vybrat takový projekt, který nejvíce přispěje ke společenskému blahobytu (Soukopová, 2011).

Ekonomické analýzy lze rozdělit na jednokriteriální a vícekriteriální metody. „*Možnost použití jednokriteriálních metod je závislá na tom, zda existuje jedno dominantní kritérium, na které lze ostatní kritéria převést alespoň ordinálně (např. provést jejich uspořádání od nejlepší po nejhorší) nebo i kardinálně (vypočítat užítkovou funkci)*“ (Strecková, Malý, 1998, str. 117). U jednokriteriálních metod se při hodnocení a výběru projektů používá pouze jedno kritérium, na které se převádí kritéria ostatní. Nejčastějším kritériem bývá zisk. Mezi tyto metody lze zařadit finanční nebo nákladově-výstupové metody (Soukopová, 2011).

Jednokriteriální finanční metody se dělí na metody statické a dynamické podle toho, zda zohledňují faktor času. *Statické metody* nezohledňují faktor času. Využívají se u méně důležitých projektů s krátkou dobou životnosti. Příkladem použití statických metod může být jednorázová koupě majetku nebo investice, jejíž doba životnosti je jeden až dva roky. Do statických metod patří například prostá doba návratnosti (Synek, 2003). *Dynamické metody* zohledňují faktor času. Využívají se u projektů s delší dobou ekonomické životnosti. Mezi dynamické metody lze zařadit například vnitřní výnosové procento (Valach, 2010).

Dalším členěním metod je podle výsledného efektu investice. *Ziskové metody* vychází z výsledku hospodaření. Tyto metody berou v úvahu pouze zisk, který je snížený o daň ze zisku, nezohledňují faktor času a rizika. Hlavní nevýhodou je, že jsou závislé na způsobu účtování. Pomocí ziskových metod lze rozhodnout, zda má být projekt vůbec realizován. Ziskové metody se využívají spíše jako pomocné metody (Marek, 2009). Cílem *nákladových metod* je minimalizace investičních i provozních nákladů. Využívají se v případě, kdy projekt nepřináší žádné příjmy. Nevýhodou těchto metod je, že se mohou použít pouze u projektů, které mají stejný rozsah produkce a stejné realizační ceny. Investice s rozdílným objemem produkce a velikostí ceny nelze hodnotit pomocí nákladových metod, protože se zde nezohledňuje vyšší (nižší) zisk díky vyššímu (nižšímu) objemu produkce nebo realizačních cen. Nákladové metody pouze umožňují vybrat nejlepší variantu (Valach, 2010). *Peněžní metody* hodnotí očekávané investiční peněžní toky. Cílem je, aby byl peněžní tok co nejvyšší. Problém nastává při ohodnocení

peněžních toků. Čistý peněžní tok lze nejpřesněji vyjádřit jako „*rozdíl mezi budoucím čistým peněžním tokem zjištěným z přehledu o peněžních tocích podniku z celé činnosti po realizaci dané investice, a budoucím čistým peněžním tokem zjištěným z přehledu o peněžních tocích podniku rovněž z celé jeho činnosti, avšak za předpokladu, že daná investice realizována nebude*“ (Marek, 2009, str. 353). Druhý problém nastává při zvolení zvažované úrokové míry tj. výnos, kterého musí investice dosáhnout, aby mohla být zrealizována. Zvažovanou úrokovou míru lze vypočítat pomocí *váženého průměru kapitálových nákladů*, který představuje minimální požadovanou výnosnost podniku (Marek, 2009).

Mezi neznámější **nákladově-výstupové (jednokriteriální) metody** patří následující metody. *Analýza minimalizace nákladů* je jednou ze čtyř analýz jednokriteriálních metod. Používá se v případě, kdy důsledky dvou soupeřících projektů jsou rovnocenné. Cílem je najít variantu s minimálními náklady (Strecková, Malý, 1998). Analýza minimalizace nákladů se využívá pouze u projektů se stejnou dobou životnosti. Tato analýza se využívá zejména pro hodnocení efektivnosti investic, ale i pro hodnocení běžných výdajů. Nejčastěji se dle zahraniční odborné literatury využívá v medicínských studiích (Soukopová, 2011). Mezi další jednokriteriální metody patří *analýza účinnosti nákladů (neboli analýza efektivnosti nákladů)*. Důsledky projektů jsou vyjádřeny v naturálních nebo fyzikálních jednotkách. Využívá se u projektů, jejichž výstupy jsou žádoucí, mají jinou kvantitu, ale stejnou povahu. Analýza účinnosti nákladů se využívá zejména v oblasti národní obrany, vnitřní bezpečnosti nebo zdravotnictví (Strecková, Malý, 1998). *Analýza nákladů a výnosů* je taková metoda, která porovnává náklady a výnosy projektu vyjádřené v peněžních jednotkách. Využívá se u projektů, u kterých se zvažuje více cílů. Jejím kladným přínosem je, že zohledňuje i faktor času. Analýza nákladů a výnosů je považována za oficiální metodu hodnocení investičních projektů Evropskou unií (Soukopová, 2011). Mezi poslední jednokriteriální metodu se řadí *analýza nákladů a užitečnosti*. Důsledky projektu se vyjadřují v naturálních jednotkách. Hlavním nedostatkem je, že ne vždy stejné jednotky výstupu mají stejnou míru užitečnosti pro společnost. Analýza nákladů a užitečnosti se využívá zejména v oblasti zdravotnictví (Strecková, Malý, 1998).

U **vícekriteriálních metod** se rozhoduje dle více kritérií. „*Řešením vícekriteriální rozhodovací úlohy je pak postup, který vede k nalezení „optimálního“ stavu systému vzhledem k více než jednomu uvažovanému kritériu. Takový postup se také nazývá vícekriteriální optimalizace*“ (Soukopová, 2011, str. 123). Vícekriteriální metody

se využívají tehdy, je-li cíl odvozen od jiného kritéria. Hlavním nedostatkem těchto metod je, že mohou určit pouze dílčí pořadí, nikoliv celkové. U těchto metod nelze určit skutečně optimální rozhodnutí, pouze pásmo shod, ze kterého si může rozhodovatel libovolně vybrat. Výhodou je, že se neekonomická kritéria nemusí převádět na kritéria ekonomická (Strečková, Malý, 1998).

Jednokriteriální metody jsou sice vhodné pro hodnocení běžných výdajů, ale mají řadu nevýhod. Jedna z nevýhod u metod zohledňujících jen náklady je, že se výdaje srovnávají se srovnatelnou veřejnou službou či statkem se stejnou dobou životnosti. Finanční metody a analýza nákladů a výnosů patří mezi jednokriteriální metody, které zohledňují jak náklady, tak výnosy. Problém u těchto metod nastává při ocenění výnosů v peněžních jednotkách. Ocenění lze provést pomocí stínových cen, technických či mimotržních metod oceňování. To ovšem s sebou přináší vysoké náklady. Pro hodnocení běžných výdajů je nejvhodnější analýza účinnosti nákladů, která tento problém odstraňuje (Soukopová, 2011).

V reálném životě se pro hodnocení výdajů více používají vícekriteriální metody. Vícekriteriální metody se využívají v případě, kdy jsou cíle nesouměřitelné – každý cíl je odvozen od jiného kritéria. Rozhodovatel tedy hodnotí podle několika kritérií. Hlavním nedostatkem těchto metod je, že určují pouze dílčí pořadí nikoliv celkové (Strečková, Malý, 1998).

2.2.3 Nákladovost sociálních služeb

Sociální ochrana zahrnuje preventivní, terapeutické a rehabilitační činnosti, které obsahují **náklady na hlavní činnost a náklady na správu potřebnou k činnosti**. Zatímco mezi náklady na hlavní činnost lze zařadit vlastní dávky a služby pro klienta, náklady na správu potřebnou k činnosti obsahují například investiční náklady, náklady na mzdy, provozní či režijní náklady. Podíl správních nákladů na výdajích na činnost představuje velmi důležitý ukazatel sociální efektivity (Tomeš, 2010).

Při hodnocení nákladovosti sociálních služeb je nutné rozlišovat každou skupinu sociálních služeb zvlášť. Nákladovost sociálních služeb a služeb sociální péče závisí na výši míře závislosti na pomoci jiné osoby. Uživatelé s vyšší mírou závislosti na pomoci jiné fyzické osoby, kterým byl přiznán daný stupeň příspěvku na péči, způsobují vyšší náklady sociálních služeb než uživatelé, kterým byl přiznán nižší stupeň příspěvku na péči. Odlišnou nákladovost sociálních služeb způsobuje také geografická poloha služby, socio-demografická situace v daném teritoriu, kvalifikace pracovníků

nebo technický stav budov, ve kterém se sociální služby poskytují. Při hodnocení nákladovosti je rovněž nutné rozlišovat náklady osobní, do nichž lze zařadit mzdové náklady, a náklady provozní (MPSV, 2010).

Nákladovost sociálních služeb lze srovnávat různými způsoby. Při hodnocení nákladovosti sociálních služeb lze porovnávat náklady na jedno lůžko za určité časové období, nákladovost sociálních služeb dle krajů apod. (MPSV, 2010).

2.2.4 Úhrada nákladů na sociální služby

Uživatel sociálních služeb náklady některých sociálních služeb hradit nemusí, nebo musí částečně nebo plně uhradit náklady sociálních služeb ve výši sjednané ve smlouvě uzavřené s poskytovatelem sociálních služeb. Mezi **sociální služby poskytované za úhradu nákladů** lze zařadit například pobytové služby v domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory, zdravotnických zařízeních apod. Mezi **sociální služby poskytované bez úplné úhrady nákladů** patří sociální poradenství, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi apod. V případě, že uživatel sociálních služeb nemá dostatek finančních prostředků na úhradu těchto nákladů, poskytovatel se může domluvit na spoluúčasti na úhradě nákladů s osobou blízkou osobě, které je sociální služba poskytována (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Podrobnější členění sociálních služeb dle úhrady nákladů rozepisují v příloze 3, kterou přikládám k bakalářské práci.

2.3 Finanční plánování

2.3.1 Definice finančního plánování

Cílem finančního plánování je zajistit finanční postavení a odolnost podniku vůči rizikům podnikání. Je založeno na trvalém finančním principu, tedy na maximalizaci tržní hodnoty vlastního kapitálu. Dalším významným cílem finančního plánování je dosažení zisku a to v různých podobách. Prostřednictvím finančního plánování lze zajistit platební schopnost podniku i z dlouhodobého hlediska, protože pečuje o finanční zdraví podniku (Grünwald, Holečková, 2009).

2.3.2 Zásady finančního plánování

Reálnost údajů uvedených ve finančním plánu závisí na dodržování hlavních zásad finančního plánování. Hlavní zásadou je **systematičnost**. Systematičnost znamená v tomto případě systematické sledování cíle finančního plánování, tj. maximalizaci

vlastního kapitálu, kterému podléhají cíle ostatní. Další zásadou je zásada **periodičnosti**, která spočívá v tom, že se finanční plán sestavuje v pravidelných obdobích. Neméně důležitou zásadou je zásada **pružnosti**, díky níž lze aktualizovat hodnoty i v průběhu plánovaného období. Zásada **klouzavosti** znamená, že plánované období nového finančního plánu alespoň částečně překrývá plánované období předchozího finančního plánu. Mezi další významné zásady patří zásada **úplnosti** a **přehlednosti** (Marek, 2009).

2.3.3 Metody finančního plánování

V praxi se v současnosti rozeznávají tři základní metody finančního plánování. První metodou finančního plánování je **metoda intuitivní**. Tato metoda vychází ze zkušeností a odhadů finančního plánovače. Hlavní nevýhodou této metody je nepřesnost odhadů finančního plánovače, díky němuž vznikne ne-reálný finanční plán. Další nevýhodou je možnost zapomenutí důležitých vzájemných vazeb. **Metoda statistická** je další z metod finančního plánování. U této metody dochází k prodloužení časových řad do budoucnosti. Metoda statistická často přináší nepřesné výsledky, protože nelze předpovědět, že ekonomické veličiny, které se vyvíjely v minulosti, budou stejným způsobem pokračovat i v budoucnosti. Proto je metoda intuitivní přesnější než metoda statistická. Teoreticky se za nejoptimálnější metodu považuje **metoda kauzální**. Tato metoda vychází z následujících čtyř skupin veličin. V první skupině *veličiny vychází ze tří základních zdrojů* – z údajů o současném majetku společnosti a jeho výsledcích hospodaření, z výstupů ostatních ekonomických plánů podniku a z makroekonomických prognóz o vývoji makroekonomických veličin. Ve druhé skupině *veličiny vyjadřují hodnoty vybraných ukazatelů*, zejména likvidity, obratovosti majetku, nákladovosti apod. Do třetí skupiny lze zařadit *výstupní veličiny, které tvoří všechny ostatní veličiny* a které se počítají pomocí určitého vzorce. Poslední skupina zahrnuje *kontrolní veličiny*, které sledují, zda se výsledek hospodaření vypočtený z plánovaného výkazu zisku a ztráty rovná výsledku z hospodaření z plánované rozvahy (Marek, 2009).

2.3.4 Základní charakteristika finančního plánu

Finanční plány vychází z účetních výkazů, které vyjadřují skutečnou finanční situaci v nultém roku podniku. Při jejich sestavení dochází k hodnocení krátkodobého finančního plánu, ale i finančního chování a zdraví podniku, a k posouzení nákladů, výnosů, zisku nebo stavu dlouhodobého majetku (Grünwald, Holečková, 2009).

Hlavním cílem finančního plánu je zpracovat tři důležité finanční výkazy – plán rozvahy, plán výkazu zisku a ztrát a plán přehledu o peněžních tocích (iPodnikatel.cz, 2012).

Finanční plány lze vytvářet na řadu let dopředu, nebo jen pro několik měsíců. Finanční plán vytvořen na řadu let dopředu se nazývá dlouhodobý finanční plán. Dlouhodobý finanční plán se využívá zejména pro získání finančních zdrojů pro podnik od banky či investora. Je tvořen klouzavým způsobem. Po uplynutí jednoho roku se finanční plán přepracovává s tím, že původní druhý rok se stává rokem prvním a doplní se plán pro poslední rok plánovaného období (Grünwald, Holečková, 2009).

Finanční plán, který je vytvořen nejčastěji na následujících 12 měsících se nazývá krátkodobý finanční plán. Krátkodobý finanční plán je přesnější, než finanční plán dlouhodobý (iPodnikatel.cz, 2012). V zásadě platí, že čím je kratší období, pro které se finanční plán vytváří, tím je menší riziko prognostické chyby. Hlavní náplní krátkodobého finančního plánu je zabezpečení krátkodobé likvidity (Grünwald, Holečková, 2009).

Dle Grünwalda a Holečkové (2009) rozdíl mezi krátkodobým a dlouhodobým finančním plánem je následující: „*Dlouhodobý finanční plán slouží pro rozhodování o skutečích v přítomnosti s účinkem v budoucích letech. Krátkodobý finanční plán zachycuje činnost, která efektivně využívá zdroje pořízené v minulosti a která vytváří předpoklady pro plnění finančních cílů v budoucnosti*“ (Grünwald, Holečková, 2009, str. 253).

2.3.5 Postup sestavení finančního plánu

Základním krokem pro sestavení finančního plánu je zpracování **finanční analýzy**. Prostřednictvím finanční analýzy lze zjistit výchozí předpoklady podniku (iPodnikatel.cz, 2012). Finanční analýza hodnotí minulost, současnost, ale také předpokládá budoucnost finančního hospodaření podniku. Cílem je posoudit finanční zdraví podniku a zjistit jeho slabé stránky. Podrobněji lze říci, že finanční analýza je soubor činností, které hodnotí finanční výkonnost a finanční pozici podniku. Dle uživatelů ji lze rozdělit na interní a externí. U externí finanční analýzy uživatelé hodnotí finanční situaci podniku ze zveřejněných účetních výkazů, zejména z účetní závěrky. Mezi externí uživatele lze zařadit investory, banky, konkurenty, dodavatele. Interní finanční analýzu vykonávají vybrané osoby, například auditoři nebo ratingové agentury. Údaje k posouzení finanční situace podniku získávají z finančního,

manažerského či vnitropodnikového účetnictví, nebo z kalkulací. Za interní uživatele se považují manažeři, zaměstnanci či odbory (Holečková, 2008).

Po sestavení finanční analýzy následuje **definování finančních cílů**. Finanční cíle se definují na základě finanční analýzy. Do finančních cílů lze zařadit cíle investiční, odhad tržeb, celkové náklady, zisk a cíle z pohledu řízení provozního kapitálu. *Investiční cíle* se stanoví jako první, protože investice zásadním způsobem ovlivňují výši tržeb. Druhým důvodem, proč se investiční cíle stanovují jako první je, že odpisový plán, který je také součástí investičních cílů, poskytuje údaje pro další výkazy. Výše *objemu tržeb* se nejčastěji odhaduje na základě výši tržeb z minulého období. Při odhadu objemu tržeb je nutné zohlednit vlivy v okolí – výši poptávky, podíl na trhu či technologické trendy. *Celkové náklady* se stanoví jako součet dílčích nákladů. Jedná se především o mzdové náklady, náklady na propagaci, variabilní či fixní náklady apod. Je nutné si uvědomit, že každý podnik má různé nákladové potřeby. Základním finančním cílem je dosažení požadovaného *zisku*. Pro dosažení zisku často dochází ke změnám v jednotlivých plánech. Posledním finančním cílem je cíl z pohledu *řízení provozního kapitálu*. Tento cíl je významný pro sestavení plánované bilance a řízení peněžních prostředků (iPodnikatel.cz, 2012).

Po určení finančních cílů se sestaví **plánovaný výkaz zisků a ztrát**. Plán výkazu zisku a ztrát se stanovuje pro kratší období, nejčastěji na jeden rok. Je nutné si uvědomit, že výkaz zisku a ztrát nezahrnuje příjmy a výdaje, tzn., že zisk případně ztráta, která vyjde ve výkazu, nemusí být skutečně uložena na běžném účtu. Výkaz zisků a ztrát zahrnuje veškeré náklady a výnosy, které se zaznamenávají v okamžiku jejich vzniku (iPodnikatel.cz, 2012). Výnosy jsou peněžní prostředky, které podnik získal ze svých činností za určité období. Mezi hlavní provozní výnosy patří tržby za prodej výrobků či služeb, které lze odhadnout pomocí trendových křivek, regresní či korelační analýzy nebo pomocí využití svých zkušeností a znalostí. Mezi ostatní výnosy lze zařadit změnu stavu zásob vlastní výroby, tržby z prodeje investičního majetku apod. Finanční výnosy zahrnují výnosové úroky, výnosy z finančních investic, tržby z prodeje cenných papírů apod. (Fotr, 1999). Náklady jsou finanční prostředky, které podnik vynaložil proto, aby dosáhl očekávaných výnosů. Náklady nemusí být v daném období skutečně zaplacené (iPodnikatel.cz, 2012). Mezi hlavní provozní nákladové položky podniku patří spotřeba materiálu a energie, služby (do nichž lze zařadit například opravy a udržování, cestovné, náklady na reprezentaci apod.), osobní náklady, které jsou tvořené zejména souhrnem mezd zaměstnanců, zdravotním a sociálním pojištěním a ostatními osobními

náklady. Významnými nákladovými položkami v podniku jsou také odpisy nebo další provozní náklady, do nichž lze zařadit například zůstatkovou cenu prodaného majetku, rezervy, opravné položky, daně a poplatky nebo ostatní provozní náklady. Do finančních nákladů se zařazují například dlouhodobé úvěry či užití dluhopisů (Fotr, 1999). Rozdíl mezi plánovanými výnosy a plánovanými náklady tvoří hospodářský výsledek před zdaněním. Hospodářského výsledku po zdanění lze docílit odečtením daně z příjmů od hospodářského výsledku před zdaněním (Fotr, 1999).

Dle Fotra (1999) je důležité podotknout, že „*některé výnosy a především náklady jsou závislé na dalších složkách finančního plánu, které tvoří především investiční program a struktura zdrojů financování, ovlivňujících rozvahu*“ (Fotr, 1999, str. 52).

Konečným krokem sestavení finančního plánu je zpracování **plánované bilance a toku hotovosti** (iPodnikatel.cz, 2012). Při sestavení *plánované rozvahy* se musí nejprve určit velikost položek aktiv a pasiv rozvahy, díky nimž lze určit potřebu externích zdrojů financování. Jelikož existuje závislost jednotlivých položek na tržbách, lze budoucí vývoj těchto rozvahových položek predikovat pomocí regresní metody, metody procentních poměrů k tržbám nebo metody ukazatelů obratu. Pro odhad vývoje stálých aktiv se využívá plánovaný investiční program, který zahrnuje i plán finančních investic. Druhým krokem pro sestavení plánované rozvahy je určení struktury dodatečného externího financování. Zatímco za interní zdroje financování lze považovat čistý zisk po výplatě dividend a podílu na zisku, externí zdroje se skládají z vlastního nebo cizího kapitálu. Dodatečný externí kapitál se stanoví přímo pomocí plánované rozvahy nebo pomocí různých modelů (Fotr, 1999).

Plán toku hotovosti je rozdíl mezi příjmy a výdaji v podniku. Zachycuje peněžní prostředky v podniku tak, jak opravdu přicházejí a odcházejí. Lze ho považovat za nejdůležitější výkaz finančního plánu. Sestavuje se dle potřeby v podniku – denně, týdně, měsíčně nebo ročně. Ve výkazu se nachází strana příjmů a strana výdajů. Na straně příjmů se zaznamenávají veškeré peněžní prostředky podniku, které přišly na běžný účet nebo jsou v hotovosti a to včetně DPH. Strana výdajů zahrnuje peněžní prostředky, které opustily bankovní účet či pokladnu, také včetně DPH (iPodnikatel.cz, 2012).

Finanční plán se využívá pro finanční řízení podniku. Vychází z celkové strategie podniku, kterou pouze konkretizuje na dané časové období. Sestavuje se pravidelně, po celou dobu podnikání. Finanční plán je jedna z nejdůležitějších částí podnikatelského plánu (iPodnikatel.cz, 2012).

2.4 Komunitní plánování

2.4.1 Komunita

Existuje přes sto různých definic komunity, proto je tento pojem obtížně definovatelný. Komunitu lze chápat jako společenství lidí, kteří žijí v jedné lokalitě. V širším pojetí komunita znamená profesionální a zájmová komunikující společenství. Komunikace nemusí probíhat tváří v tvář (Matoušek, 2003).

Matoušek (2007) komunitu definuje takto: „*Výrazem komunita míníme v kontextu tohoto výkladu místní společenství spojující přímými vazbami obyvatele mezi sebou a obyvatele s místem, kde žijí*“ (Matoušek, 2007, str. 113).

2.4.2 Komunitní práce

Komunitní práce je proces, při kterém lidé společnou aktivitou řeší problémy místní komunity, nebo zlepšují podmínky svého života v komunitě. Lidé, kteří řeší problémy místní komunity, bývají lidé se zvláštními potřebami nebo lidé, kteří jsou spojeni stejným zájmem. Procesu se účastní také profesionální sociální pracovníci (Matoušek, 2003).

2.4.3 Komunitní plánování

Komunitní plánování je takový proces, při kterém se sociální služby plánují tak, aby byly poskytovány efektivně a odpovídaly místním potřebám. Efektivní sociální služby jsou takové služby, které jsou skutečně užitečné a u kterých jsou prostředky, ať už materiální, finanční či lidské zdroje, využívány účelně (Zatloukal, 2008).

Komunitní plánování sociálních služeb je jednou z metod, jak plánovat rozvoj sociálních služeb. Důležitými znaky je zapojování všech, kterých se sociální služby týkají, dále vyjednávání o kvalitě a potřebnosti sociálních služeb a neméně důležitým znakem je také dosažení výsledku, který je odsouhlasen většinou účastníků. Je to proces zjišťování základních sociálních potřeb a zároveň zdrojů, ze kterých lze sociální potřeby uhradit. Díky tomu, že zapojuje všechny účastníky do přípravy a uskutečňování plánu, zvyšuje efektivitu poskytnutých finančních prostředků, protože jsou vynaloženy na potřebné sociální služby (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002).

2.4.4 Účastníci komunitního plánování

Dobře zpracovaného komunitního plánu se účastní všichni účastníci a to zadavatelé, poskytovatelé, uživatelé sociálních služeb a veřejnost (Zatloukal, 2008).

Zadavatelem komunitního plánu je nejčastěji zástupce obce nebo kraje. Zadavatel má povinnost zveřejňovat veškeré důležité informace o procesu a výsledcích komunitního plánování, zapojovat občany do přípravy komunitního plánu, respektuje jejich cíle a priority a stanovuje způsob financování sociálních služeb (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002). Hlavním úkolem zadavatele je zajistit kvalitní a finančně přijatelné sociální služby (Zatloukal, 2008).

Poskytovatelem sociálních služeb je fyzická, ale i právnická osoby, zejména nestátní organizace nebo i organizace zřízená obcí či krajem. „*Předpokládá se, že poskytovatelé jsou experti na problematiku skupin, s nimiž pracují*“ (Matoušek a kol., 2007, str. 113). Platí zásada, že všichni poskytovatelé jsou si rovni (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002).

Uživatel sociálních služeb je osoba, která se ocitla v nepříznivé sociální situaci a potřebuje pomoc druhých osob. Cíle uživatelů mají stejnou váhu jako cíle zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb (Zatloukal, 2008). Uživatel, který se zapojí do komunitního plánování, má možnost uplatňovat vlastní zájmy, nebo spolupracovat s poskytovateli. Prostřednictvím komunitního plánování získává informace o potřebách či trendech v sociálních službách (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002). Prostřednictvím uživatelů sociálních služeb lze také zjistit, které sociální služby jsou nejpotřebnější (Zatloukal, 2008).

Komunitního plánování se účastní od samého počátku i **veřejnost**. Musí být seznámena s veškerými informacemi týkající se komunitního plánu. Dále jsou ke spolupráci vyzvány místní organizace, zájmové skupiny a další společnosti, kterých se týká poskytování sociálních služeb. Platí, že čím je větší míra zapojení všech organizací, tím vyšší je efektivnost komunitního plánu (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002).

2.4.5 Základní principy komunitního plánování

Základním principem komunitního plánování je **důraz na partnerství a spolupráci**. Všichni výše uvedení účastníci jsou rovnocennými partnery. Potřeby, cíle a hlasování účastníků mají stejnou váhu. Toto pravidlo je významným přínosem pro proces komunitního plánování (Zatloukal, 2008).

Důležitým principem je také **zapojení všech zainteresovaných občanů**. „*Při zapojování místního společenství je nutné hledat různé metody a formy oslovení a zapojení tak, aby nabídka ke spolupráci byla srozumitelná (např. podle bydliště,*

způsobu života, zájmu, socioetnické příslušnosti atd.)“ (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002, str. 11). Bez zapojení uživatelů se jedná pouze o strategické plánování sociálních služeb, který se liší tím, že plánuje nepotřebné služby nebo naopak zapomene naplánovat služby, které jsou pro uživatele velmi důležité. Strategické plánování je tedy zcela neefektivní. Plánování je také neefektivní bez zapojení poskytovatelů a zadavatelů sociálních služeb. Bez zapojení zadavatelů nelze uskutečnit významné změny v komunitě a bez zapojení poskytovatelů není jisté, zda je plán možné zrealizovat. Důležité je, že z procesu komunitního plánování nesmí být nikdo vyloučen (Zatloukal, 2008).

V komunitním plánování je rovněž důležitá i **spolupráce s podnikateli, dobrovolníky, domácími pečovateli, nebo svépomocnými skupinami**. Prostřednictvím této spolupráce dochází k hledání nových lidských, ale i finančních zdrojů. Nezbytné je také zajistit, aby byly zjištěné informace mezi všemi účastníky komunitního plánování dostupné všem, včetně veřejnosti. Budou-li informace dostupné, veřejnost má možnost vznášet připomínky a podněty, které mohou přispívat ke zlepšení kvality života v obci (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002).

Další princip vystihuje heslo „**o nás a s námi**“. Z tohoto hesla lze usoudit, že se občané mohou zapojit do věcí veřejných a politici tak mohou naplnit plány takovým způsobem, který vychází z potřeb občanů (Zatloukal, 2008).

Proces zpracování komunitního plánu je stejně důležitý jako výsledný komunitní plán. Komunitní plán zpracovává zpracovatel – obec/kraj, pověřený subjekt, nikoliv experti. Proto je důležité vyhledávat a zapojovat veřejnost do procesu komunitního plánování (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002). „*Tento proces umožňuje, aby navržený systém sociálních služeb byl jedinečný a neopakovatelný a plně odpovídal místním potřebám, podmínkám a zdrojům*“ (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002, str. 12).

Neméně důležitým principem je **kompromis přání a možností**. Veškeré cíle, kroky a finanční prostředky k dosažení cílů musí být reálné a kontrolovatelné. Zároveň musí být kompromisem mezi cíli zadavatele, poskytovatelů a uživatelů (Zatloukal, 2008). Možnosti v tomto případě zahrnují materiální, finanční a lidské zdroje, ale také ujasnění, kdo a jak se bude podílet na dosažení cílů stanovených v komunitním plánu (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002).

3 CÍL A METODIKA

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení, který ze dvou vybraných domovů pro seniory hospodaří lépe se svými náklady a lépe využívá své finanční zdroje. Pro zhodnocení této problematiky jsou vybrány domovy pro seniory, které se liší svými zřizovateli. Zřizovatelem domova pro seniory (D1) je Biskupství českobudějovické a zřizovatelem domova pro seniory (D2) je Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích. Pro účely zpracování bakalářské práce jsou sledovány sociální služby - pobytové služby.

Metodika práce

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na obecné vymezení a financování sociálních služeb, dále jsou vysvětleny základní pojmy týkající se efektivnosti, tvorby finančního plánu a komunitního plánování. Větší pozornost je věnována právě financování sociálních služeb. Veškeré informace jsou získány z odborné literatury, zákonů či internetových zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V praktické části je posuzováno, který z uvedených dvou domovů pro seniory lépe využívá své finanční zdroje a lépe hospodaří s náklady. Na žádost obou domovů nejsou uvedeny jejich pravé názvy, pouze jsou popsány jako domov pro seniory (D1), nebo domov pro seniory (D2). Pro posouzení, který z vybraných domovů pro seniory je efektivnější, se vychází z různých pohledů. První pohled je zaměřen na **zdroje financování organizací**. Většina autorů se shoduje na tom, že jeden z nejdůležitějších zdrojů financování jsou příspěvky od klienta - právě ty by měly tvořit většinu zdrojů financování. Dalším důležitým zdrojem financování jsou dotační systémy (zahrnující dotace, granty a příspěvky od zřizovatelů). Protože mají domovy pro seniory odlišné zřizovatele, výše dotací se může výrazně lišit. Díky tomuto tvrzení bude dílčí část analýzy zkoumat, kolik % z celkových zdrojů financování tvoří příjmy od klientů a z kolika % jsou organizace závislé na dotačních systémech.

Druhý pohled analýzy je zaměřen na náklady organizací. Náklady domovů pro seniory tvoří veškeré provozní náklady. Největší nákladovou položkou jsou osobní náklady, které tvoří přes 50 % všech nákladů. Jelikož se domovy pro seniory výrazně liší svým počtem zaměstnanců, dalším ukazatelem pro hodnocení efektivnosti je **mzdová nákladovost na 1 lůžko**.

Poslední pohled analýzy je zaměřen na porovnání ostatních provozních nákladů po odečtení mezd. Ostatní provozní náklady tvoří zejména spotřeba potravin, odpisy,

spotřeba energie, opravy a udržování a další nákladové položky, které souvisí s běžným provozem podniku. Jelikož se domovy pro seniory výrazně liší ve velikosti a stáří budov, nelze porovnávat pouze velikost nákladů. Pro zjištění, který z vybraných domovů pro seniory dosáhne určitého výnosu s co nejmenšími vynaloženými náklady, je vybrán ukazatel **nákladovosti odpisů**, a následně je tvrzení ověřeno **ukazatelem nákladovosti mezd**.

Cílem výpočtů je ověřit si následující hypotézu: „*Domov pro seniory (D2), jehož zřizovatelem je kraj, lépe využívá své finanční zdroje a hospodaří s náklady*“.

Vzhledem k různým zřizovatelům je pravděpodobné, že domov pro seniory (D2) bude čerpat větší dotace, protože je kapacitně větší a má navíc nárok na příspěvek od zřizovatele, kterým je Jihočeský kraj. Zároveň má mnoho klientů s přiznaným příspěvkem na péči III. a IV. stupně.

Pro následující analýzu jsou využity data zejména z výročních zpráv a z interních materiálů organizací. Dále jsou použity informace, které jsou získány z rozhovorů s řediteli daných domovů pro seniory. Analýza je uplatňována pro rok 2015. V závěru bakalářské práce jsou shrnuty výsledky z provedené analýzy.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Domov pro seniory (D1)

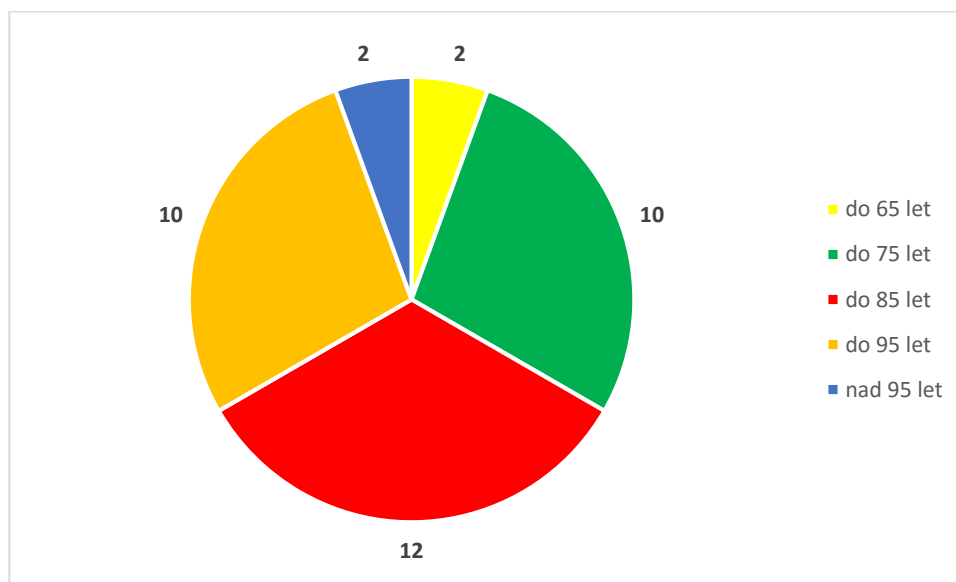
4.1.1 Charakteristika organizace

Domov pro seniory (D1) je evidovaná právnická osoba. Jedná se o pobytové zařízení, které – jak z názvu vyplývá – je specializováno pro seniory. Zřizovatelem domova pro seniory (D1) je Biskupství českobudějovické.

Hlavním cílem domova pro seniory (D1) je poskytnout pobytovou službu seniorům, kteří se z důvodu nemoci či postižení nedokáží sami o sebe postarat. Vyskytuje se zde 36 lůžek, které jsou již plně obsazeny. Kromě ubytování nabízí organizace i další služby – stravování, pomoc při péči o vlastní osobu nebo zvládnání běžných úkonů, pomoc při osobní hygieně, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv, nebo jsou poskytovány i další fakultativní služby, které jsou podrobněji popsány v příloze č. 4, kterou přikládám k bakalářské práci. V domově je zaměstnáno celkem 36 zaměstnanců.

Informace o počtu uživatelů včetně jejich věku k roku 2015 udává následující graf.

Graf 1: Počet uživatelů dle jejich věku v domovu pro seniory (D1)



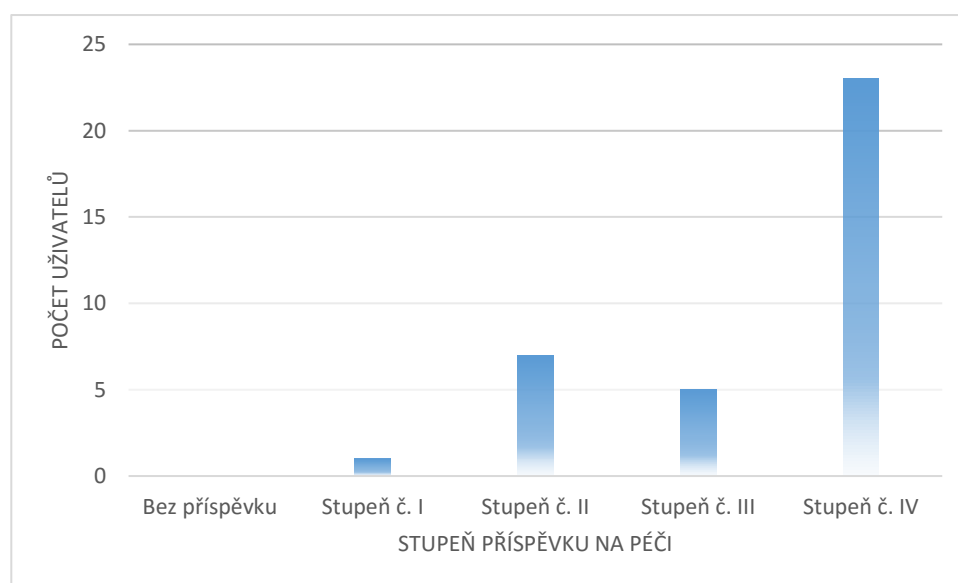
(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Nejvíce se v organizaci vyskytují uživatelé ve věku od 75. do 85. let. Velký počet uživatelů je také od 65. do 75. let nebo od 85. do 95. let. Pouhých 11 % z celkového počtu

klientů tvoří klienti ve věku do 65. let, nebo klienti nad 95 let. Průměrný věk uživatelů je 80 let.

Jeden z více důležitých zdrojů financování sociálních služeb je příspěvek na péči. Příspěvek na péči slouží k úhradě za poskytnutou péči. V domově pro seniory (D1) se vyskytuje celkem 28 uživatelů s přiznaným příspěvkem na péči III. a IV. stupně. Bez příspěvku na péči se zde nevyskytuje žádný klient. Podrobnější informace o počtu uživatelů a jejich příspěvků na péči v roce 2015 udává následující graf.

Graf 2: Uživatelé a jejich příspěvek na péči v domově pro seniory (D1)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

4.1.2 Hospodaření organizace

Náklady organizace lze rozdělit na náklady na hlavní činnost (spotřeba materiálu), a náklady provozní (příkladem provozních nákladů jsou mzdy). Mezi nejdůležitější nákladové položky organizace k roku 2015 lze zahrnout spotřebu materiálu, spotřebu potravin, spotřebu energie, opravy a udržování, odpisy dlouhodobého majetku, ostatní služby, mzdové náklady, zdravotní a sociální pojištění, daně a ostatní drobné nákladové položky. Mezi největší nákladové položky organizace lze zařadit zejména mzdové náklady, které v roce 2015 činily 11 296 195 Kč, nákup potravin ve výši 1 643 304 Kč a odpisy dlouhodobého hmotného majetku ve výši 1 093 253 Kč.

Výnosy organizace slouží ke krytí nákladů. Mezi výnosy organizace lze zařadit tržby zdravotní pojišťovny, příspěvky a ostatní tržby, stravné, příspěvky a dary, nebo dotace. Jak lze správně předpokládat, mezi nejvýznamnější výnosovou položku patří příspěvky a ostatní tržby od klientů, které v roce 2015 činily 8 720 076 Kč.

Náklady a výnosy domova pro seniory (D1) k roku 2015 jsou uvedeny v příloze č. 5, kterou přikládám k bakalářské práci. Jelikož se ve výkazech zisků a ztrát vyskytuje mnoho položek nákladů a výnosů, vytvořila jsem takové skupiny nákladů a výnosů, které jsou pro organizaci důležité. Drobné a méně podstatné náklady a výnosy organizace jsou sečteny a jsou uvedeny na účtech "Ostatní náklady", "Ostatní služby" a "Ostatní výnosové položky".

V následující tabulce je znázorněn vývoj hospodaření od roku 2013.

Tabulka 2: Hospodaření domova pro seniory (D1)

Rok	Výnosy v Kč	Náklady v Kč	Výsledek hospodaření v Kč
2013	15 399 361	15 433 896	-34 535
2014	14 844 763	14 937 979	-93 216
2015	16 579 632	16 618 410	-38 778

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

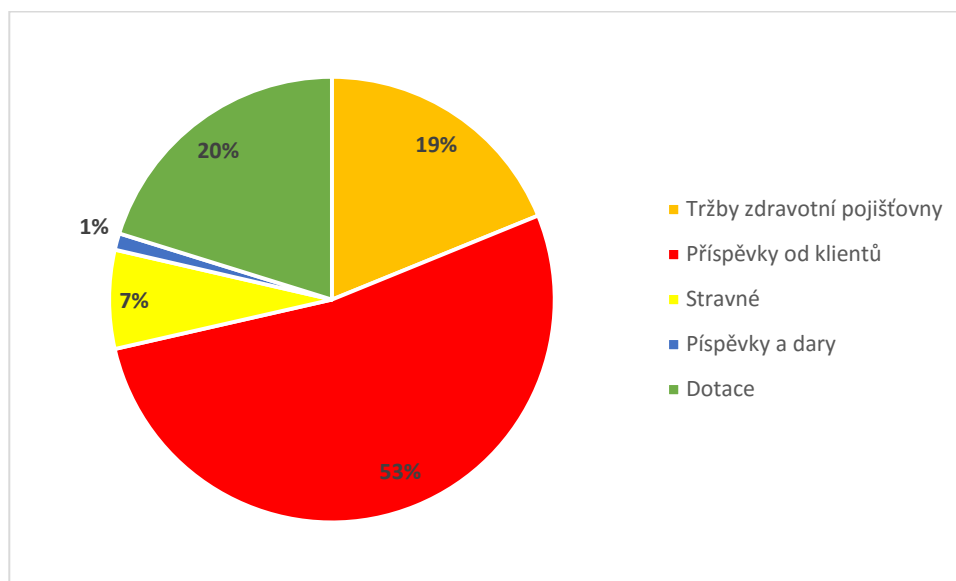
V porovnání od roku 2013 až do roku 2015 organizace dosahovala záporného výsledku hospodaření. V roce 2013 činila ztráta -34 535 Kč, v roce 2014 -93 216 Kč a v roce 2015 byla ztráta ve výši -38 778 Kč.

Jak již bylo řečeno, v roce 2013 dosáhla organizace první ztráty ve výši -34 535 Kč. Následující ztráty, včetně této, byly způsobeny zejména narůstáním mzdových nákladů (do roku 2013 vyplácela organizace některým svým zaměstnancům jen minimální mzdy včetně malých příplatků). Dalším důvodem dosažení ztráty v roce 2013 bylo narůstání cen potravin a investiční výdaje.

4.1.3 Finanční zdroje organizace

Jak již bylo řečeno, zřizovatelem domova pro seniory (D1) není kraj, ale Biskupství českobudějovické. Finanční zdroje od zřizovatele jsou tedy nulové. Následující graf vypovídá o procentuálním zastoupení finančních zdrojů domova pro seniory (D1).

Graf 3: Procentní zastoupení finančních zdrojů domova pro seniory (D1)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Mezi nejdůležitější finanční zdroje organizace patří:

Příspěvky od klientů

Jeden z nejdůležitějších zdrojů financování jsou úhrady od svých klientů. Klient hradí služby ze svého důchodu (nesmí se však opomenout, že mu musí zůstat alespoň 15 % jeho příjmu), nebo z příspěvku na péči. Příspěvek na péči se nezahrnuje do příjmu klienta, protože nesmí nahrazovat finanční zdroj rodiny. Klient uhradí měsíčně 6 100 Kč za ubytování (nebo 200 Kč denně) a 4 880 Kč za stravování (nebo 160 Kč denně). Výše úhrad za ubytování a stravování nesmí překročit částku stanovenou vyhláškou č. 505/2006 Sb. v platném znění. Následující tabulka popisuje výši ceny za jednotlivé stravovací jednotky.

Tabulka 3: Ceny za stravování v domově pro seniory (D1)

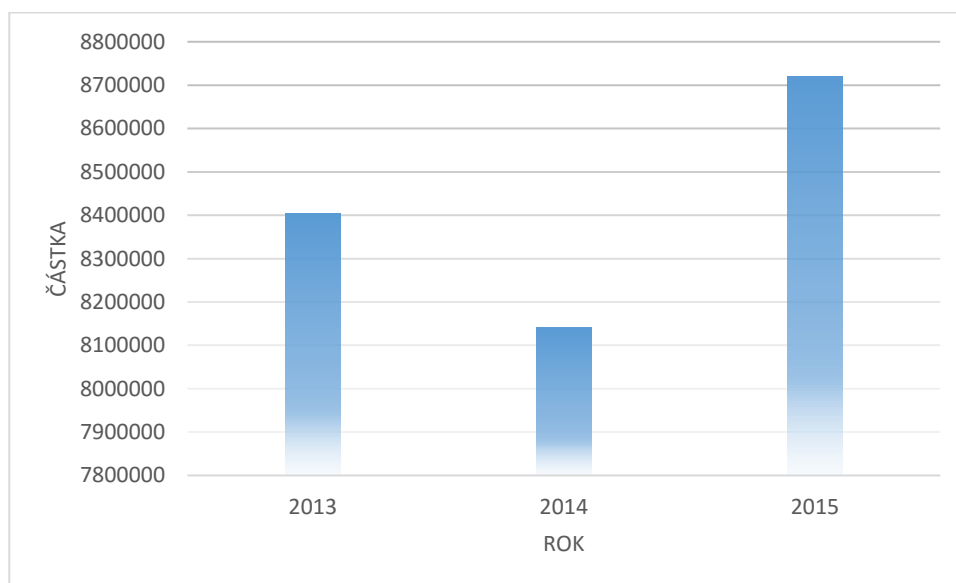
Stravovací jednotka	Celkem v Kč
Snídaně	33,-
Oběd	55,-
Svačina	28,-
Večeře	44,-
Celkem za stravování	160,-

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Klient může využívat i tzv. fakultativní služby, do kterých lze zahrnout například používání rádia, mikrovlnné trouby, úschovu věcí apod. V příloze č. 4, bakalářské práce, jsou vyjmenovány a zaznamenány ceny jednotlivých fakultativních služeb. Výnosy z fakultativních služeb jsou součástí výnosového účtu – příspěvky a ostatní tržby. V případě, že klient neuhradí veškeré své závazky, organizace se snaží sjednat spoluúčast na úhradě závazků klienta s osobou blízkou osobě, které je sociální služba poskytována.

V následujícím grafu lze vidět, že v roce 2013 a v roce 2014 byly příspěvky od klientů (které zahrnují příspěvky na péči a vlastní příjmy) výrazně nižší než v roce 2015. V roce 2015 klienti vykazovali větší důchody a zároveň jim byl přiznán větší stupeň příspěvku na péči – to jest hlavním důvodem pro nárůst příspěvků od klientů. Z předchozího tvrzení vyplývá, že výše příspěvků od klienta na poskytování sociálních služeb je závislá zejména na velikosti jeho důchodu a přiznaném stupni příspěvku na péči.

Graf 4: Úhrady od klientů v domově pro seniory (D1)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Dotace od MPSV a krajského úřadu

Významnou položku ve výnosech organizace činí i dotace od MPSV². Jelikož je organizace zapsaná v registru poskytovatelů sociálních služeb, zažádala na základě písemné žádosti o poskytnutí dotace. Peněžní prostředky z dotací využívá k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb, které jsou v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb. Pro porovnání, v roce 2013 činily

² MPSV = Ministerstvo práce a sociálních věcí

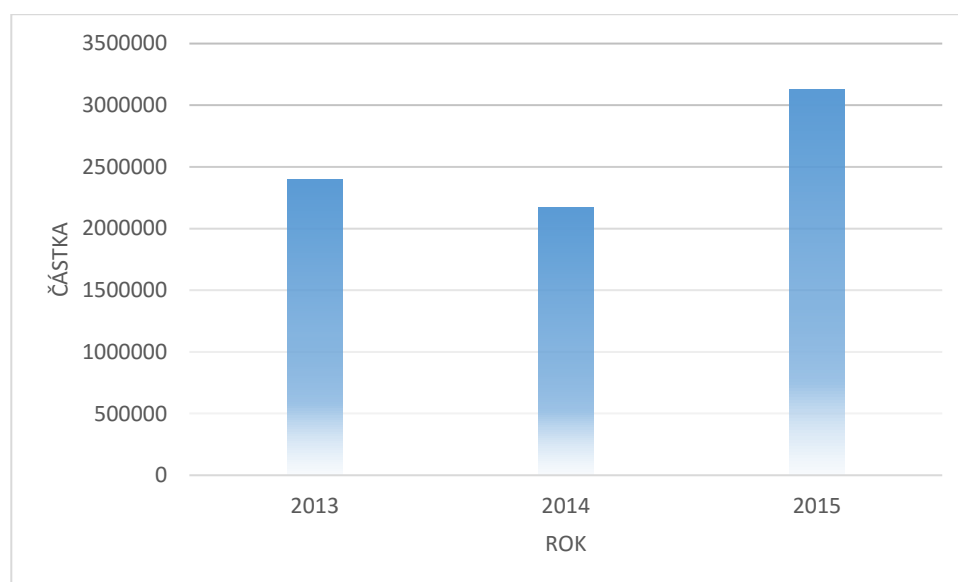
dotace od MPSV 3 163 000 Kč a v roce 2015 už 3 348 896 Kč. Organizace využívá i dotace od krajského úřadu.

Tržby od zdravotních pojišťoven

Jelikož organizace poskytuje pobytové sociální služby, je povinna zajistit svým klientům zdravotní a ošetrovatelskou péči. Jedná se zejména o podávání léků, převazy, odběry krve, rehabilitaci, aplikaci enjekcí apod. Domov pro seniory (D1) si na základě písemné smlouvy zažádal o úhradu nákladů za zdravotní a ošetrovatelskou péči. Organizace má uzavřené smlouvy s následujícími pojišťovnami: VZP, VojZP, ZPMV, OZP, ČPZP.³

Následující graf udává přehled o výši příspěvků na zdravotní péči od zdravotních pojišťoven.

Graf 5: Tržby od zdravotních pojišťoven v domově pro seniory (D1)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Dá se říci, že příspěvky od zdravotních pojišťoven od roku 2013 (mimo rok 2014) stále rostou. Růst tržeb od zdravotních pojišťoven je způsoben zvýšením počtu klientů organizace a s tím související nárůst počtu zdravotních sester. V roce 2013 vyplatila pojišťovna organizaci ze svého fondu 2 399 107 Kč (tj. 5 880 Kč na jednoho klienta za měsíc), přepočtený stav zdravotních sester včetně vrchní sestry činil 5,75. V roce 2015 výše příspěvku od zdravotních pojišťoven činila 3 124 093 Kč (tj. 7 232 Kč na jednoho klienta za měsíc) a přepočtený stav zdravotních sester včetně vrchní činil 8. V roce 2016

³ Název zkratk zdravotních pojišťoven udávám v seznamu zkratk na konci bakalářské práce.

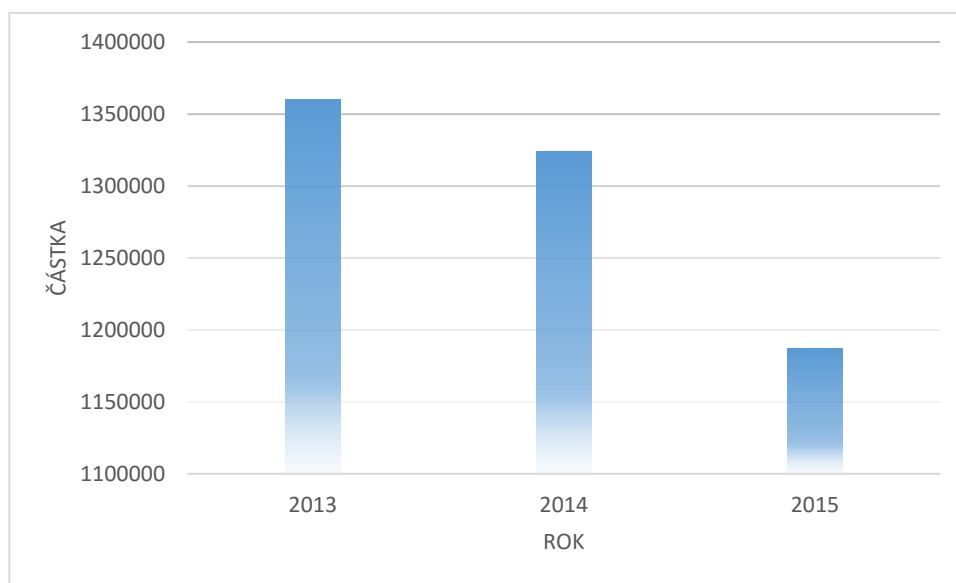
organizace předpokládá zvýšení tržeb od zdravotních pojišťoven, protože už nyní má více zdravotních sester včetně vrchní v přepočteném stavu, než v roce 2015.

Tržby z prodeje stravy

Mezi služby, které organizace poskytuje, patří také poskytování stravování. K přípravě stravování využívá vlastní kuchyni. Strava je upravována dle zásad správné výživy a musí být přizpůsobena stavu uživatelů.

V následujícím grafu jsou uvedeny výnosy z poskytnutí stravy svým klientům. V roce 2013 činily výnosy z poskytnutí stravy 1 360 082 Kč. V roce 2014 a 2015 výnosy z poskytnutí stravy klesají z důvodu snížení počtu strážníků. Nelze také opomenout, že kuchyně funguje již od roku 2002, proto bylo třeba investovat do obnovy zařízení. Například v roce 2015 zakoupila organizace do své kuchyně nový konvektomat. V roce 2016 musí ještě zakoupit elektrické pánve a vyměnit varný kotel na polévku.

Graf 6: Tržby z prodeje stravy v domově pro seniory (D1)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Dary a sbírky

Organizace je financována z menší části i z darů a sbírek. V roce 2015 výnosy z těchto účtů činily 199 227 Kč, tj. pouhých 1,20 % z celkových zdrojů financování. Výše těchto položek se během pěti let zásadně neměnila. Je nutné si uvědomit, že lidé spíše přispívají na postižené děti než na seniory, proto se tento zdroj financování jen stěží shání. Dalším důvodem, proč tvoří dary a sbírky pouze 1,2 % z celkových zdrojů financování

je ten, že se sídlo organizace nachází v oblasti, kde se nevyskytují příliš velké firmy. Proto nesmí organizace počítat s razantním zvyšováním této částky i během následujících let.

4.2 Domov pro seniory (D2)

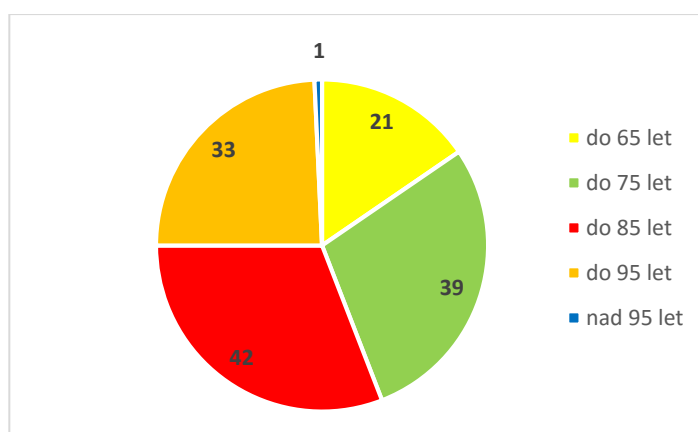
4.2.1 Charakteristika organizace

Domov pro seniory (D2) je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem je Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích.

Posláním organizace je poskytnout sociální a ošetrovatelskou péči seniorům, kteří nemohou trvale žít v běžném domácím prostředí a zároveň jim zajistit trvalé pobytové sociální služby. Tyto služby mohou využívat občani od 50 let věku. Organizace dále zajišťuje poskytnutí zdravotní péče a aktivizačních činností. Vedle těchto základních služeb nabízí také fakultativní služby či doplňkové činnosti – například pořádání kulturních, vzdělávacích akcí, pronájem nebytových prostor s poskytováním jiných než základních služeb apod. Přehled o fakultativních službách organizace udává příloha 6, kterou přikládám k bakalářské práci. Organizace má celkem 140 lůžek, které jsou rozmístěné v 80 pokojích – kapacita je využita na 91 – 96 %. V roce 2015 organizace zaměstnávala 77 zaměstnanců.

Počet uživatelů dle jejich věku k roku 2015 udává následující graf.

Graf 7: Počet uživatelů dle jejich věku v domově pro seniory (D2)

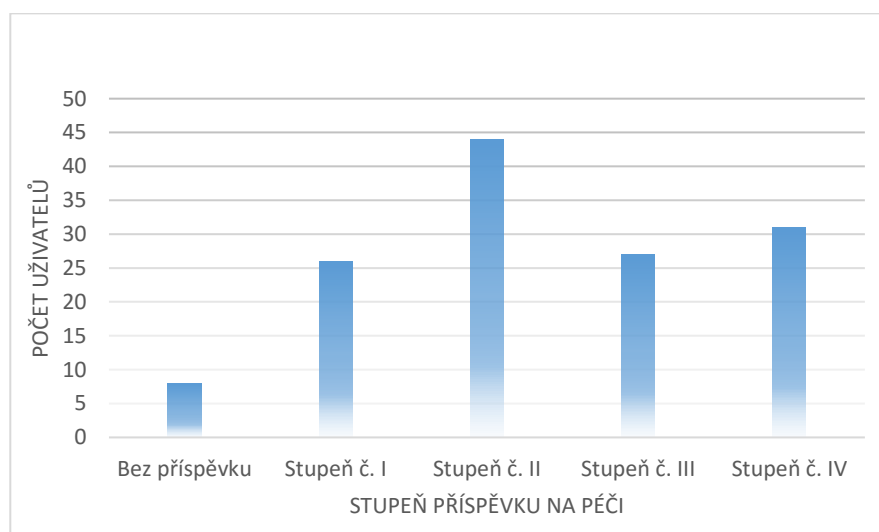


(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Nejvíce uživatelů je v rozmezí od 75 – 85 let. Velký počet uživatelů je také od 65 -75 let nebo od 85 – 95 let. Necelých 16 % z celkového počtu uživatelů tvoří uživatelé ve věku do 65 let. Nad 95 let se v organizaci vyskytuje pouze 1 klient. Průměrný věk mužů je 73 let a průměrný věk žen je 80 let.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách přinesl nový nástroj financování sociálních služeb a to příspěvek na péči. Tento příspěvek kryje pouze část nákladů týkající se zabezpečení potřebné péče – úplnou úhradu těchto nákladů uhradí klient ze svých nebo z veřejných příjmů (Průša, 2008). V domově pro seniory (D2) se vyskytuje celkem 58 klientů s priznaným příspěvkem na péči III. a IV. stupně. Příspěvek na péči nepobírá 8 uživatelů. Informace u uživatelích a jejich příspěvcích na péči k roku 2015 udává následující graf.

Graf 8: Uživatelé a jejich příspěvky na péči v domově pro seniory (D2)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

4.2.2 Hospodaření organizace

Hospodaření příspěvkových organizací se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech veřejné správy. Příspěvková organizace dostává mimo prostředků od jiných subjektů také příspěvek od zřizovatele. Z vlastních prostředků si hradí náklady na provoz a příspěvek od zřizovatele používá k vyrovnání rozpočtu (Lovětínský, Mylková, 2011).

Náklady organizace lze rozdělit, stejně jako u předchozího domu pro seniory, na náklady na hlavní činnost a na náklady provozní. Hlavní nákladové položky organizace tvoří spotřeba materiálu, spotřeba potravin, spotřeba energie, opravy a udržování, mzdové náklady a náklady s ní související, odpisy dlouhodobého majetku, a další drobné nákladové položky. Mezi největší nákladové položky lze zahrnout opět mzdové náklady a náklady s ní související, které k roku 2015 činily 27 925 600 Kč, spotřeba potravin ve výši 4 045 980 Kč a odpisy dlouhodobého majetku, které činily 2 492 180 Kč.

Výnosové položky organizace tvoří výnosy z prodeje služeb, příspěvky a ostatní tržby od klientů, tržby od zdravotních pojišťoven, výnosy z pronájmu, výnosy z prodeje dlouhodobého majetku, příspěvky od zřizovatele a dotace na provoz, čerpání fondů a další drobné výnosové položky. Mezi největší výnosové položky lze zahrnout příspěvky a ostatní tržby od klientů ve výši 23 539 220 Kč, a příspěvky od zřizovatele a dotace na provoz ve výši 14 998 190 Kč.

Náklady a výnosy domova pro seniory (D2) v roce 2015 jsou uvedeny v příloze č. 7, kterou přikládám k bakalářské práci. Jelikož se ve výkazech zisků a ztrát vyskytuje mnoho položek nákladů a výnosů, vytvořila jsem takové skupiny nákladů a výnosů, které jsou pro organizaci důležité. Drobné a méně podstatné náklady a výnosy organizace jsou sečteny a jsou uvedeny na účtech "Ostatní náklady", "Ostatní služby" a "Ostatní výnosové položky".

Přehled o hospodaření domova pro seniory (D2) od roku 2013 do roku 2015 udává následující tabulka.

Tabulka 4: Hospodaření domova pro seniory (D2)

Rok	Náklady v Kč	Výnosy v Kč	Výsledek hospodaření v Kč
2013	41 627 000	41 577 000	-50 000
2014	39 889 000	40 785 000	896 000
2015	41 274 370	41 274 370	0

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Výsledkem hospodaření příspěvkových organizací může být tzv. zlepšený, nebo zhoršený hospodářský výsledek. V případě, že organizace dosáhne zhoršeného výsledku hospodaření, musí zajistit vyrovnání tohoto výsledku pomocí rezervního fondu, z rozpočtu zřizovatele nebo ze zlepšeného výsledku hospodaření (Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech).

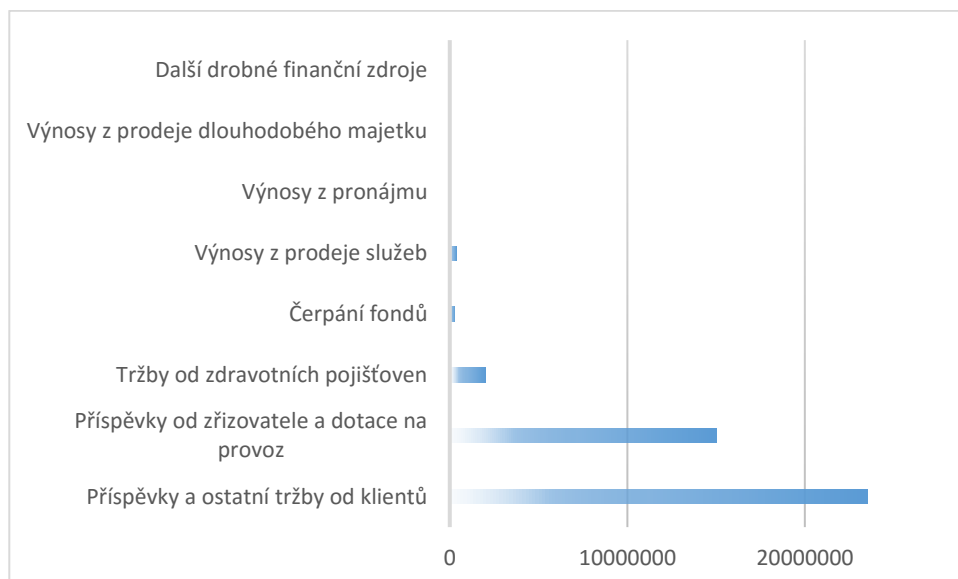
Zhoršeného hospodářského výsledku ve výši -50 000 Kč dosáhla organizace v roce 2013. Náklady byly ve skutečnosti čerpány celkem na 102 % a výnosy pouze na 101 %. V roce 2014 dosáhla organizace zlepšeného hospodářského výsledku ve výši 896 000 Kč. Tohoto zisku dosáhla prostřednictvím daňové úspory za rok 2011. Náklady a výnosy byly v tomto roce využity na 100 %. V roce 2015 náklady a výnosy organizace byly čerpány také na 100 %. V tomto roce organizace zahájila výstavbu technického zázemí, pořídila nový nábytek, polohovací lůžka, šatní skříně, zabývala se malířskou a natěračskou prací

a poskytovala peněžní prostředky na další údržbu a správu majetku. Díky daňové úspoře z roku 2012 je hospodářský výsledek k roku 2015 roven 0.

4.2.3 Finanční zdroje organizace

Mezi nejvýznamnější finanční zdroje organizace lze zařadit příspěvky a ostatní tržby od klientů (do kterých jsou započítány i výnosy z fakultativních služeb), příspěvky od zřizovatele a dotace na provoz, tržby od zdravotních pojišťoven, čerpání fondů, výnosy z pronájmu, výnosy z prodeje služeb, výnosy z prodeje dlouhodobého majetku a další finanční zdroje organizace. Přehled o finančních zdrojích organizace udává následující graf.

Graf 9: Finanční zdroje domova pro seniory (D2)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Jelikož má organizace mnoho finančních zdrojů, důkladněji jsou rozebrány právě ty zdroje organizace, které se shodují s finančními zdroji domova pro seniory (D1).

Příspěvky a ostatní tržby od klientů

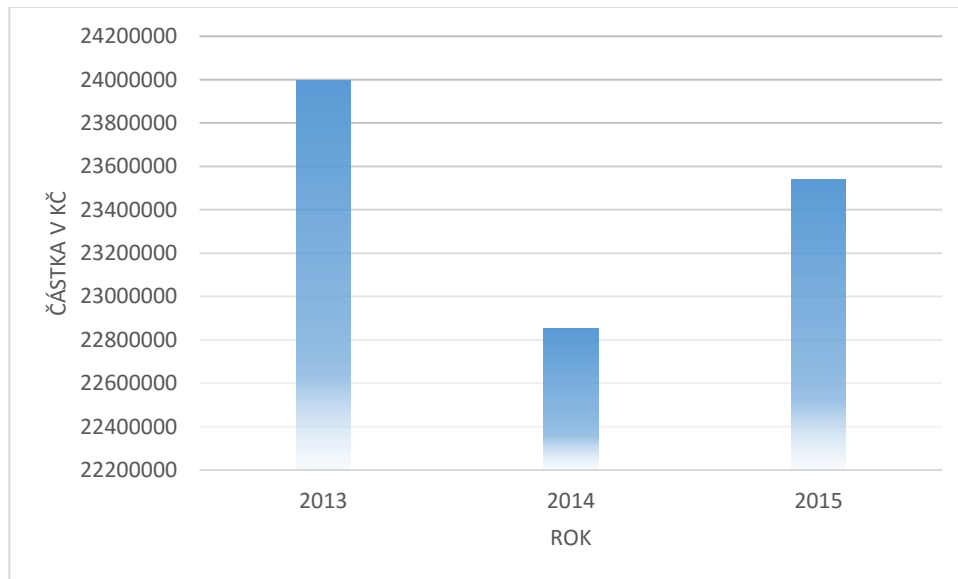
Největším finančním zdrojem organizace jsou právě příspěvky a ostatní tržby od klientů. Z příspěvku na péči si klient hradí poskytovanou péči a z vlastních příjmů si hradí pobyt, stravu a fakultativní služby. V domově pro seniory (D2) se k roku 2015 vyskytuje pouze 25 % uživatelů, kteří jsou schopni plně uhradit veškeré své závazky. Dalších 15 % klientů je schopno obstat svým závazkům pouze s pomocí rodiny. Dávky hmotné nouze (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) pobírají 4 klienti.

Další 4 klienti pobírají pouze doplatek na bydlení, protože neměli zaplacené potřebné roky pojištění. Domov pro seniory (D2) se snaží dohodnout na spoluúčasti k úhradě nákladů s osobou blízkou klienta, který nemá dostatek příjmu na úplnou úhradu. Rodinný příslušníci tak uhradili částku ve výši 447 000 Kč. Spoluúčast k úhradě nákladů není povinná – částku, kterou klient neuhradí, se eviduje jako tzv. „neuhrazená částka“. Jestliže rodina klienta neuzavřela s domovem pro seniory smlouvu o spoluúčasti, není povinná tuto částku uhradit.

Uživatel zaplatí za stravovací jednotky (zahrnující snídani, oběd, svačinu a večeři) celkem 161 Kč za den. V případě, že klient stravu odhlásí, je mu poskytována vratka ve výši neodebraných potravin. Cena ubytování je v rozmezí od 170 Kč za den až do 190 Kč za den a je závislá na typu pokoje (jednolůžkový, dvoulůžkový a třílůžkový pokoj) a na výskytu vlastního sociálního zařízení. Klient může využívat i fakultativní služby. Ceny jednotlivých fakultativních služeb jsou zaznamenány v příloze 6, bakalářské práce.

Níže uvedený graf udává příspěvky a ostatní tržby od klientů od roku 2013 do roku 2015.

Graf 10: Úhrady od klientů domova pro seniory (D2)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

V roce 2013 činily úhrady od klientů 23 996 000 Kč, v roce 2014 pouze 22 853 000 Kč a v roce 2015 23 539 220 Kč. Rozdílná výše úhrad od klientů je dána tím, že například v roce 2014 vykazovali klienti malé důchody a mnoho klientů nepobíralo buďto žádný příspěvek na péči, anebo jen příspěvek I. nebo II. stupně.

Příspěvek na péči III. a IV. stupně nepobíralo ani 40 % klientů. V roce 2014 pouhých 23 % klientů plně uhradilo své závazky a 10 % klientů uhradilo své závazky jen s pomocí rodiny – to je další důvod, proč v roce 2014 klienti přispívali méně, než v ostatních sledovaných letech.

Nyní bych ráda porovнала příspěvky a ostatní tržby od klientů domova pro seniory (D1) a domova pro seniory (D2) v roce 2015. Domov pro seniory (D1) dosáhl celkových příspěvků a ostatních tržeb od klientů ve výši 8 720 076 Kč, a poskytoval své služby pro 36 klientů. Zatímco domov pro seniory (D2) dosáhl ze stejného výnosového účtu částky 23 539 220 Kč a služby poskytoval pro 136 klientů. Z předchozích údajů lze jednoduše vypočítat, že průměrný příspěvek od klienta domova pro seniory (D1) činil 242 224 Kč za rok a průměrný příspěvek od klienta domova pro seniory (D2) činil 173 083 Kč za rok. Rozdíly v příspěvcích od klientů mohou být způsobeny odlišnými cenami za poskytované služby, odlišnou výší přiznaných důchodů klienta a dále odlišnými příspěvky na péči.

Příspěvky od zřizovatele a dotace

Jelikož zřizovatelem dané organizace je kraj, dostává příspěvky na běžný provoz. Příspěvek od zřizovatele za rok 2015 činil 2 300 000 Kč. Dotace, které organizace získala, byly použity na splacení osobních nákladů – mzdové náklady od roku 2013 vzrostly o 2 164 Kč (v porovnání, mzdové náklady na 1 uživatele za rok v roce 2013 činily 143 587 Kč a v roce 2015 již 154 329 Kč).

Pro porovnání, domov pro seniory (D1) v roce 2015 čerpal dotace a granty ve výši 3 348 896 Kč a domov pro seniory (D2) ve výši 14 998 190 Kč. Je nutné mít na paměti, že domov pro seniory (D1) nepobírá příspěvek od zřizovatele, zatímco u domova pro seniory (D2) činil příspěvek od zřizovatele 2 300 000 Kč z dané částky. Domov pro seniory (D2) je také kapacitně o dost větší.

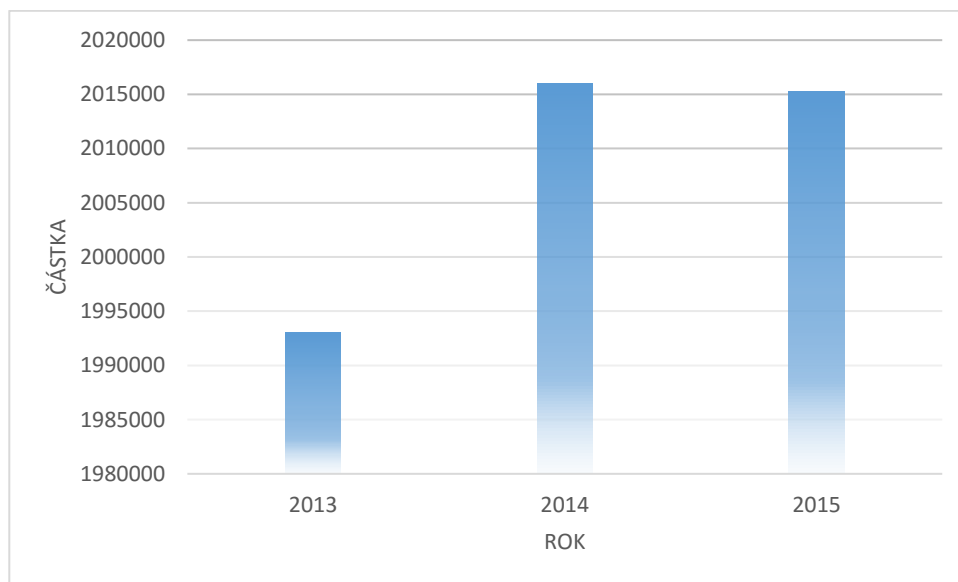
Tržby od zdravotních pojišťoven

Zdravotní a ošetrovatelská péče je poskytována na základě vyjádření lékaře. Všeobecné sestry musí mít odbornou způsobilost k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Organizace má uzavřené smlouvy s následujícími pojišťovnami: VZP, VojZP, ZPMV, OZP, ČPZP⁴. Největší příspěvky od pojišťoven jsou právě od VZP, která se podílí na celkových výnosech ze 49 %. V roce 2015 činily tržby od zdravotních

⁴ Název zkratk zdravotních pojišťoven udávám v seznamu zkratk na konci bakalářské práce.

pojišťoven 2 015 250 Kč. Přehled o tržbách zdravotních pojišťoven udává následující graf.

Graf 11: Tržby od zdravotních pojišťoven domova pro seniory (D2)



(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Výrazně nižší tržby za sledované roky od zdravotních pojišťoven byly v roce 2013. I přesto, že v roce 2013 měla organizace o 3 klienty více než v roce 2015, tržby od zdravotních pojišťoven v roce 2013 byly o 22 250 Kč nižší, než v roce 2015. Tento rozdíl byl způsoben zejména druhem zdravotní a ošetrovatelské péče, kterou indikoval externí lékař. Organizace vede seznam vykázaných výkonů, podle kterých se odvíjí tržby od zdravotních pojišťoven.

V roce 2015 domov pro seniory (D2) získal od zdravotních pojišťoven celkem 2 015 250 Kč (tj. 1 235 Kč na 1 klienta za měsíc). Domov pro seniory (D1) získal 3 124 093 Kč (tj. 7 232 Kč na 1 klienta za měsíc). Výše tržeb od zdravotních pojišťoven je ovlivněna počtem klientů, s tím související i počet zdravotních sester, skladbou klientů (starší lidé mívají více nemocí), a druhem zdravotní a ošetrovatelské péče, kterou indikuje lékař.

Dary

Veškeré dary, které organizace získá, jsou poskytovány v souladu s darovací smlouvou a jsou využity pro zkvalitnění poskytování sociálních služeb. Organizace přijímá peněžité, ale i nepeněžité dary. V roce 2015 výše finančních darů činila 212 595 Kč a výše nefinančních darů 9 900 Kč.

4.3 Hodnocení efektivity financování sociálních služeb

Pro hodnocení efektivity financování sociálních služeb je využita **metoda srovnávání**. Pro následující analýzy jsou využity určité hodnoty – celkové výnosy, celkové náklady, úhrady od klienta, dotační systémy (dotace, granty a příspěvky od zřizovatelů), mzdové náklady, odpisy a počet lůžek.

Nejprve jsou porovnány zdroje financování, konkrétně příspěvky od klientů u obou domovů a poté závislost domovů na dotačních systémech. Následně jsou srovnávány náklady domovů pro seniory - v druhé části analýzy jsou srovnány mzdové náklady na 1 lůžko a v poslední části ostatní provozní náklady organizací.

4.3.1 Porovnání zdrojů financování

Protože by měly příspěvky od klientů tvořit většinu zdrojů financování těchto organizací, cílem následujících výpočtů je porovnat, u kterých dvou vybraných domovů pro seniory klienti přispívají více. Následující výpočty dále posoudí i efektivnost financování z pohledu závislosti na dotačních systémech – organizace by měly být co nejméně závislé na tomto druhu financování.

Nejprve je potřeba zjistit, kolik procent z celkových zdrojů tvoří příjmy od klientů. Tohoto cíle je dosaženo, jestliže jsou vyděleny příjmy od klientů s celkovými zdroji služby a vynásobeny stem. Podíly klientů obou domovů v roce 2015 udává následující tabulka. Položka „Úhrada od klienta“ zahrnuje úhradu za pobyt a stravu, úhradu za péči a úhradu za fakultativní služby. Hodnoty v níže uvedených tabulkách jsou roční, jsou uvedeny v korunách českých (dále jen „Kč“), a jsou zaokrouhleny na celé koruny.

Tabulka 5: Podíl klientů na celkových zdrojích financování

Název domova	Zdroje v Kč		Úhrada od klienta v %
	úhrada od klienta	celkové zdroje	
D1	8 720 076	16 579 632	52,6
D2	23 539 220	41 274 370	57,0

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Jak vyplývá z tabulky, příspěvky od klientů domova pro seniory (D1) tvoří 52,6 % z celkových zdrojů financování. Domov pro seniory (D2) je financován z 57 % ze zdrojů od klientů. Z tohoto pohledu se dá říci, že oba domovy pro seniory jsou financovány efektivně – dle Kozlové (2005), příspěvky od uživatelů jsou jedním z nejdůležitějších a nejrozsáhlejších zdrojů financování (Kozlová, 2005). V obou případech tvoří přes 50 % všech zdrojů financování.

Oba domovy pro seniory získávají dotace. Výše dotací je závislá na průměrných nákladech na jedno lůžko, průměrných úhradách od uživatelů služby, dále na úhradách od zdravotních pojišťoven a na financování z dalších zdrojů. Závislost obou domovů na dotačních systémech udává následující tabulka.

Tabulka 6: Závislost organizací na dotačních systémech

Název domova	Zdroje v Kč		Závislost v %
	dotace, granty, příspěvky	celkové zdroje	
D1	3 348 896	16 579 632	20,2
D2	14 998 190	41 274 370	36,3

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Z pohledu závislosti na dotačních systémech (tvořící veškeré dotace, granty a příspěvky od zřizovatele na provoz), vyšel domov pro seniory (D2) jako méně efektivní, protože tvoří 36,3% závislost na těchto zdrojích financování. Je nutné si ovšem uvědomit, že zřizovatelem domova pro seniory (D2) je kraj – tudíž dostává příspěvky od tohoto zřizovatele, zatímco domov pro seniory (D1) na tyto příspěvky nárok nemá. Pro objasnění, závislost domovů na příspěvek od zřizovatele udává níže uvedená tabulka.

Tabulka 7: Závislost organizací na příspěvcích od zřizovatelů

Název domova	Zdroje v Kč		Závislost v %
	příspěvek od zřizovatele	celkové zdroje	
D1	0	16 579 632	0,0
D2	2 300 000	41 274 370	5,6

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Jelikož domov pro seniory (D1) nepobírá žádný příspěvek od zřizovatele, jeho závislost na tomto druhu financování je nulová. Domovu pro seniory (D2) vyšla závislost ve výši 5,6 %.

Po porovnání předchozích tabulek, je jisté, že z pohledu financování od klienta je efektivnější domov pro seniory (D2), protože příspěvky od klienta jsou o 4,4 % větší, než u domova pro seniory (D1). Na druhou stranu, z pohledu závislosti na dotačních systémech, je efektivnější domov pro seniory (D1), který je na tomto zdroji financování závislý pouze z 20 %. I po odečtení příspěvku od zřizovatele organizace domova pro seniory (D2), činí závislost na dotačních systémech 30,7 %.

4.3.2 Porovnání nákladů na 1 lůžko

Dle MPSV (2010) lze nákladovost služby porovnávat různými způsoby, např. nákladovost sociálních služeb dle krajů, nákladovost na jedno lůžko za určité časové období apod. (MPSV, 2010). Jelikož jsou porovnávány dva domovy pro seniory, které jsou ve stejném kraji, a jsou odlišné počtem lůžek, pro následující výpočty je použitý ukazatel „Náklady na jedno lůžko za určité časové období“. Následující tabulka podává přehled o průměrných nákladech na jedno lůžko v roce 2015 za oba domovy pro seniory. Hodnoty v následujících tabulkách jsou uvedeny v korunách českých (dále jen „Kč“), a jsou zaokrouhleny na celé koruny.

Tabulka 8: Náklady na 1 lůžko za rok u obou organizací

Název domova	Náklady v Kč za rok	Počet lůžek	Náklady na 1 lůžko v Kč za rok
D1	16 618 410	36	461 623
D2	41 274 370	140	294 817

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Náklady představují náklady z hlavní činnosti organizace, a počet lůžek představuje celkovou kapacitu, nikoliv skutečnou obsazenost lůžek v organizaci.

U domova pro seniory (D1) vyšly náklady na 1 lůžko 461 623 Kč za rok, což je o 166 806 Kč více, než u domova pro seniory (D2). V případě, že by domovy pro seniory zaměstnávaly stejný počet zaměstnanců, efektivněji by vyšel domov pro seniory (D2), protože vykazuje celkově nižší náklady na 1 lůžko.

Při využití tohoto ukazatele je nutné posoudit, kolik má organizace zaměstnanců, a jaká výše z celkových provozních nákladů tvoří právě mzdové náklady a zákonné sociální a zdravotní pojištění.

Domov pro seniory (D1) měl v roce 2015 celkem 36 zaměstnanců. V organizaci se vyskytovalo celkem 36 lůžek. Celkové mzdové náklady včetně zákonného zdravotního a sociálního pojištění činily 11 296 195 Kč, tj. celkem 68 % z celkových nákladů. Domov pro seniory (D2) v roce 2015 zaměstnával celkem 77 zaměstnanců, kteří se starali o 136 klientů. Celkové mzdové náklady včetně zákonných pojištění a jiných sociálních pojištění činily 27 925 600 Kč, které tvoří též necelých 68 % z celkových nákladů.

Jelikož se domovy pro seniory zásadně liší počtem zaměstnanců a počtem lůžek, je vhodné dopočítat mzdové náklady na jedno lůžko. Výši mzdových nákladů na jedno lůžko za rok 2015 udává následující tabulka.

Tabulka 9: Mzdové náklady na 1 lůžko za rok u obou organizací

Název domova	Mzdové náklady v Kč za rok	Počet lůžek	Mzdové náklady na 1 lůžko v Kč za rok
D1	11 296 195	36	313 783
D2	27 925 600	140	199 469

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

I po přepočtu celkových nákladů na 1 lůžko na mzdové náklady na 1 lůžko, vyšel lépe domov pro seniory (D2).

U domova pro seniory (D1) činily mzdové náklady na jedno lůžko 313 783 Kč, zatímco mzdové náklady na 1 lůžko u domova pro seniory (D2) činily pouze 199 469 Kč. Z výše uvedené tabulky vyplývá, že domov pro seniory (D2) má celkově nižší počet zaměstnanců ve vztahu k počtu lůžek, protože vykazuje o 114 314 Kč méně na mzdových nákladech (ve skutečnosti je to právě naopak, domov D1 zaměstnává celkem 36 zaměstnanců a domov D2 77 zaměstnanců). Odlišnost ve mzdových nákladech je dána jednak přiznaným stupněm příspěvku na péči klienta a s tím i související počet zaměstnanců (klient, který přiznává IV. stupeň příspěvku na péči vyžaduje větší péči a více pečujících zaměstnanců a zároveň vykazuje vyšší náklady na lůžko než klient,

který přiznává pouze I. stupeň příspěvku na péči), a jednak odlišnou výší mezd různých pozic zaměstnanců.

4.3.3 Porovnání ostatních provozních nákladů

Jelikož tvoří osobní náklady přes 50 % všech nákladů u obou organizací (a osobní náklady jsou porovnávány ve výše uvedeném textu), je vhodné porovnat i ostatní provozní náklady domovů pro seniory. Cílem následujících výpočtů je zjistit, který z uvedených domovů pro seniory dosáhne určitého výnosu s co nejmenšími vynaloženými náklady.

Ostatními provozními náklady organizací jsou míněny náklady spojené s běžným provozem jednotlivých domovů pro seniory. Mezi takovéto náklady lze zařadit spotřebu materiálu, spotřebu energie, spotřebu potravin, opravy a udržování, odpisy dlouhodobého majetku a další nákladové položky související s běžným provozem organizací. Pro připomenutí, náklady a výnosy organizací jsou uvedeny v příloze č. 5 a v příloze č. 7, bakalářské práce.

V následující tabulce uvádím přehled o nákladech obou domovů pro seniory v roce 2015. Hodnoty v níže uvedených tabulkách jsou uvedeny v korunách českých (dále jen „Kč“), jsou roční a jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Tabulka 10: Rozdíl celkových a osobních nákladů organizací

Název domova	Náklady v Kč		
	celkové náklady	osobní náklady	celkové náklady bez osobních nákladů
D1	16 618 410	11 296 195	5 322 215
D2	41 274 370	27 925 600	13 348 770

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Osobní náklady u domova pro seniory (D1) tvoří přibližně 67,97 % všech nákladů. Celkové náklady po odečtení osobních nákladů činí 5 322 215 Kč. Největší nákladové položky tvoří spotřeba potravin ve výši 1 643 304 Kč, odpisy, které činí 1 093 253 Kč a dlouhodobý majetek ve výši 531 290 Kč.

U domova pro seniory (D2) tvoří osobní náklady celkem 67,66 % všech nákladů. Celkové náklady bez osobních nákladů činí 13 348 770 Kč. Mezi největší nákladové položky lze zahrnout opět spotřebu potravin ve výši 4 045 980 Kč, odpisy dlouhodobého majetku ve výši 2 492 180 Kč a opravy a udržování, které činí 1 805 900 Kč. Domov pro seniory (D2) vykazuje celkově větší náklady (bez osobních

nákladů), protože je kapacitně o dost větší. Jelikož se domovy výrazně liší svojí kapacitou a stářím budov, nelze říci, že domov pro seniory (D2) je méně efektivní než domov pro seniory (D1).

Pro zjištění, který z uvedených domovů využívá lépe své náklady, je využit ukazatel nákladovosti odpisů. U domova pro seniory (D1) činí odpisy 1 093 253 Kč, celkové výnosy jsou ve výši 16 579 632 Kč a u domova pro seniory (D2) činí odpisy 2 492 180 Kč a celkové výnosy jsou ve výši 41 274 370 Kč. Výpočet nákladovosti odpisů znázorňuje následující tabulka.

Tabulka 11: Nákladovost odpisů

Název domova	Odpisy v Kč	Celkové výnosy v Kč	Nákladovost odpisů v Kč
D1	1 093 253	16 579 632	0,0659
D2	2 492 180	41 274 370	0,0604

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Z předchozí tabulky lze usoudit, že efektivněji vyšel domov pro seniory (D2), protože aby dosáhl 1 Kč výnosů, musí vynaložit v odpisech 0,0604 Kč, zatímco domov pro seniory (D1) musí vynaložit o 0,0056 Kč více.

Pro ověření, že domov pro seniory (D2) je z pohledu nákladů efektivnější, je propočítán i ukazatel nákladovosti mezd. Informace o mzdových nákladech a celkových výnosech udává následující tabulka.

Tabulka 12: Nákladovost mezd

Název domova	Mzdy v Kč	Celkové výnosy v Kč	Nákladovost mezd v Kč
D1	11 296 195	16 579 632	0,6813
D2	27 925 600	41 274 370	0,6766

(Zdroj: interní dokumenty, vlastní zpracování)

Ukazatel nákladovosti mezd potvrdil, že domov pro seniory (D2) využívá své náklady efektivněji – proto, aby dosáhl 1 Kč výnosů, vynaloží ve mzdových nákladech o 0,0047 Kč méně, než domov pro seniory (D1).

Z předchozích výpočtů (porovnání zdrojů financování, porovnání mzdových nákladů na 1 lůžko a porovnání ostatních provozních nákladů) vyšel efektivněji domov pro seniory (D2).

Z pohledu zdrojů financování - závislosti na dotačních systémech (které tvoří dotace, granty a příspěvky od zřizovatelů), sice vykazuje 36,3% závislost na tomto druhu

financování, ale z toho 5,6 % tvoří závislost na příspěvku od zřizovatele, na který má nárok. Z pohledu příspěvků od klientů vyšel o 4,4 % efektivněji, než domov pro seniory (D1). I z pohledu ukazatele mzdových nákladů na 1 lůžko vyšel efektivněji, protože vykazuje o 114 314 Kč méně na mzdových nákladech. Z pohledu porovnání ostatních provozních nákladů lze konstatovat, že proto, aby domov pro seniory (D2) dosáhl určitých výnosů, vynaloží méně peněžních prostředků než domov pro seniory (D1).

5 ZÁVĚR

Významné změny v oblasti celkového fungování a financování sociálních služeb přinesl zákon č. 108/2006 Sb. Přijetím tohoto zákona jsou sociální služby financovány z více zdrojů. Mezi nejběžnější zdroje financování patří dotace, úhrady od zdravotních pojišťoven, dary a úhrady od klientů. Právě úhrady od klientů jsou hlavním zdrojem financování sociálních služeb. Klient může hradit sociální služby z vlastních prostředků nebo z příspěvku na péči. V případě, že klient hradí služby z vlastních prostředků, musí mu zůstat alespoň 15 % jeho příjmu pro osobní potřeby. Příspěvek na péči se poskytuje osobám, které jsou dlouhodobě závislé na pomoci druhých osob. Tento příspěvek kryje pouze část nákladů týkající se zabezpečení potřebné péče. Zbytek nákladů uhradí organizace z výše zmíněných zdrojů financování. Další možností, jak uhradit zbytek nákladů, je spoluúčast na úhradě nákladů s osobou blízkou osobě, které je sociální služba poskytována. Spoluúčast je zcela dobrovolná.

První pohled analýzy byl zaměřen na zdroje financování. Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a dle většiny autorů, je příspěvek od klienta nejdůležitější zdroj financování. V návaznosti na toto tvrzení je posuzováno, u kterých ze dvou vybraných domovů pro seniory klienti přispívají více. Efektivněji vyšel domov pro seniory (D2), protože u tohoto domova pro seniory se klienti podílí na financování o 4,4 % více než u domova pro seniory (D1). Příspěvky od klientů se mohou lišit z různých důvodů – odlišnou výší důchodů klientů, odlišnou výší přiznaných příspěvků na péči nebo odlišnými cenami za poskytované služby. Tento pohled je zaměřen také na to, z kolika % jsou domovy závislé na dotačních systémech (zahrnující dotace, granty a příspěvky od zřizovatelů) – organizace by měly být co nejméně závislé na těchto zdrojích financování. Z pohledu závislosti na dotačních systémech vyšel domov pro seniory (D2) méně efektivní, protože tvoří 36,3% závislost na tomto zdroji financování. Je nutné mít na paměti, že zřizovatelem domova pro seniory (D2) je kraj, tudíž dostává příspěvky od zřizovatele, které závislost na dotačních systémech zvyšují. I po odečtení příspěvku od zřizovatele činí závislost na dotacích a grantech 30,7 %, tj. o 10,5 % více než u domova pro seniory (D1), který příspěvky od zřizovatele nedostává. Toto tvrzení se dalo předpokládat, protože domov pro seniory (D2) je kapacitně větší - výše dotace je závislá na průměrných nákladech na jedno lůžko,

průměrných úhradách od uživatelů služby, dále na úhradách od zdravotních pojišťoven a na financování z dalších zdrojů.

Druhý pohled analýzy je zaměřen na náklady organizací. Jelikož se od sebe domovy pro seniory výrazně liší počtem zaměstnanců, v druhé, dílčí části analýzy je použitý ukazatel - mzdové náklady na 1 lůžko. I z tohoto pohledu vyšel efektivněji domov pro seniory (D2), který vykazuje o 114 314 Kč méně na mzdových nákladech na 1 lůžko, než domov pro seniory (D1). Z tohoto tvrzení vyplývá, že domov pro seniory (D2) má celkově nižší počet zaměstnanců ve vztahu k počtu lůžek, i když ve skutečnosti je to právě naopak. Odlišnost ve mzdových nákladech je dána počtem zaměstnanců a jejich odlišnou výší mezd. Záleží také na přiznaných stupních příspěvků na péči klientů - klient, který přiznává I. stupeň příspěvku na péči vyžaduje menší péči a tím i menší počet zaměstnanců, a zároveň vykazuje nižší náklady na lůžko než klient, který přiznává IV. stupeň příspěvku na péči.

V poslední části analýzy jsou porovnány ostatní provozní náklady, které jsou snižené o mzdové náklady. Provozní náklady organizací tvoří zejména spotřeba potravin, odpisy, spotřeba energie, opravy a udržování a další nákladové položky, které souvisí s běžným provozem podniku. Pro zjištění, který z uvedených domovů pro seniory lépe hospodaří se svými náklady, je propočítán ukazatel nákladovosti odpisů a následně je tvrzení ověřeno ukazatelem nákladovosti mezd. I při porovnání ostatních provozních nákladů (bez mzdových nákladů) vyšel efektivněji opět domov pro seniory (D2). Proto, aby dosáhl určitých výnosů, vynaloží méně peněžních prostředků než domov pro seniory (D1). Po shrnutí výsledků z dílčích analýz lze konstatovat, že domov pro seniory (D2) je z pohledu financování efektivnější, a pro dosažení výnosů vynakládá menší množství peněžních prostředků, než domov pro seniory (D1).

Na začátku práce byla stanovena hypotéza, že „*Domov pro seniory (D2), jehož zřizovatelem je kraj, lépe využívá své finanční zdroje a lépe hospodaří s náklady*“. Samotná hypotéza se v mé práci tudíž potvrdila.

Při zpracování této bakalářské práce se ukázalo, že i přesto, že je domov pro seniory (D2) z pohledu financování efektivnější, není ekonomicky soběstačný. Efektivní by bylo, kdyby veškeré náklady uhradil pouze z příspěvků na péči, z vlastních příjmů klienta, úhrad od zdravotních pojišťoven nebo z darů.

Na závěr bych ráda doporučila, na které nedostatky by se měl domov pro seniory (D2) zaměřit.

Největším problémem ve financování sociálních služeb u domova pro seniory (D2) jsou neuhrazené částky od klientů za poskytované sociální služby. Jestliže domov pro seniory (D2) neuzavře smlouvu s rodinou klienta o spoluúčasti, nemůže nařídít rodině, aby danou částku uhradila. Zároveň nesmí klientovi díky neuhrazeným částkám poskytovat sociální služby v omezeném rozsahu. Příspěvky od klientů domova pro seniory (D2) v roce 2015 tvořily 57 % ze všech zdrojů financování. Tyto příspěvky nemohou pokrýt veškeré náklady domova pro seniory. Je nutné si uvědomit, že v roce 2015 uhradilo své závazky pouze 25 % uživatelů a dalších 15 % uživatelů uhradilo své závazky s pomocí rodiny. Výše neuhrazených částek za rok činila 1 905 000 Kč.

Řešení ze strany domova pro seniory:

Jednou z možností, jak zvýšit příspěvky od klientů (a tím snížit neuhrazené částky), je zvýšit výši úhrady za pobyt, stravování a za jednotlivé služby. Tyto ceny ovšem nesmí přesáhnout částky uvedené ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., která stanovuje, že maximální výše za pobyt včetně provozních nákladů spojených s poskytováním ubytování činí 210 Kč a maximální výše za stravování činí 170 Kč. Tato vyhláška jistým způsobem omezuje efektivitu financování sociálních služeb. Kdyby tato cenová regulace neexistovala, domov pro seniory (D2) by mohl navýšit ceny z důvodu neustále se zvyšujících provozních nákladů, a zároveň by se zvýšily příspěvky od klientů.

Domov pro seniory (D2) by se také mohl pokusit uzavřít smlouvu s obcí, která by alespoň částečně neuhrazené částky snížila. Některé obce na tyto smlouvy přistupují.

Domov pro seniory (D2) by se měl zaměřit se na příspěvek na péči uživatelů. Pro určení výše příspěvku je rozhodující věk žadatele a stupeň jeho závislosti. Míra závislosti se stanoví na základě sociálního šetření a zdravotního stavu, který potvrdí ošetřující lékař. Domov pro seniory (D2) by mohl zažádat o přehodnocení míry závislosti osob, které získaly příspěvek na péči před několika lety – platí, že čím je větší míra závislosti, tím je větší příspěvek na péči. Zároveň by mohl zažádat o přidělení příspěvku na péči osobám, které doposud tento zdroj financování nepobírají. V roce 2015 se v domově pro seniory (D2) vyskytovalo celkem 8 klientů, kteří nepobírali žádný příspěvek na péči.

Domov pro seniory (D2) by se také mohl více zaměřit na dary. Dar může poskytnout fyzická i právnická osoba. Organizace přijímá peněžité, ale i nepeněžité dary. Výše peněžitých darů v roce 2015 činila 212 595 Kč a výše nepeněžitých darů činila 9 900 Kč. Tento zdroj financování tvoří pouze 0,54 % zdrojů financování. Jak již bylo řečeno,

domov pro seniory (D2) leží v oblasti, kde není zvykem přispívat právě na seniory. Lidé dávají přednost spíše nemocným dětem, než seniorům.

Řešení ze strany státu:

Dle mého názoru, zákon by měl stanovit povinnost se podílet na spoluúčasti úhrady nákladů, jestliže uživatel sociální služby nemá dostatek peněžních prostředků na zaplacení. Samozřejmě, v první řadě by měl uhradit veškeré své závazky sám uživatel sociální služby (musí mu ovšem zůstat určité % z důchodu pro osobní potřeby). Pokud by mu nestačil pravidelný příjem, mohl by hradit své závazky například z prodeje nemovitosti, movité věci apod. Až když uživatel opravdu nebude schopen uhradit své závazky, nastane povinnost podílet se na úhradě nákladů osobě blízké klientovi, kterému je služba poskytována. Nynější zákon spoluúčast na úhradě osobě blízké nepřikazuje, je zcela dobrovolná. Nařízením spoluúčasti by mohl být vyřešen problém s neuhrazenými částkami od klientů. Tento systém funguje např. v Německu, kde je rodina povinna zaplatit neuhrazené částky od klientů (platí tzv. vyživovací povinnost dětí vůči rodičům).

Další možností, jak snížit neuhrazené částky, je prostřednictvím dotace. I když dotace jistým způsobem zatěžuje veřejné rozpočty, zákon by mohl stanovit právní nárok alespoň na minimální dotaci, která by mohla částečně snížit neuhrazené částky. Na druhou stranu, pokud bude organizace závislá na poskytování dotací ze státního rozpočtu, přispívá tak k neefektivnosti celého systému sociálních služeb i jejich financování. Lze říci, že závislost na dotacích lze snížit, jestliže jsou zajištěny úhrady nákladů v plné výši prostřednictvím jiných zdrojů financování.

Tomu že lidé stárnou, nezabráníme. Sociální služby byly, jsou a budou stále více potřebné.

I. SUMMARY AND KEYWORDS

The goal of the bachelor thesis is to follow up the problems especially of financing of social services. The aim of this thesis is to analyse and compare the financing of the retirement homes.

Social services are provided to people, who have problems to succeed in the labour market such as graduates or disadvantaged people who need the help of another person, for example handicapped or seniors. The work follows a pattern of Act No. 108/2006 Coll., On Social Services.

The thesis consists of two parts. The theoretical part describes the basic terms such as social services and their financing. I also explain the basic terms related to the efficiency, the financial plan and the community planning.

The practical part deals with the basic description of the retirement homes, which have different founders and the financing of these retirement homes. In conclusion, the thesis summarizes the result of the analysis, which goal was to find out, which of the two retirement homes are funded efficiently, and which of the two retirement homes manage its costs.

Key words: social services, allowance for care, effective financial, funding sources, costs, profits

II. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Dohnalová, M. (2012). *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. (Vyd. 1.). Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- Fotr, J. (1999). *Strategické finanční plánování*. (1. vyd.). Praha: Grada Publishing.
- Grünwald, R., Holečková J. (2009). *Finanční analýza a plánování podniku*. (Vyd. 1.). Praha: Ekopress.
- Holečková, J. (2008). *Finanční analýza firmy*. (Vyd. 1.). Praha: ASPI.
- Hunčová, M. (2010). *Ekonomický rozměr občanské společnosti*. (2., přeprac. vyd.). Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- Česká republika. Ministerstvo práce a sociálních věcí (2002). *Komunitní plánování věc veřejná: jak zjistit co lidé opravdu chtějí? : jak zlepšit život v obci?.* (Vyd. 1.). Praha: JAN.
- Kozlová, L. (2005). *Sociální služby*. (1. vyd.). Praha: Triton.
- Mankiw, N. G. (1999). *Zásady ekonomie*. (1. vyd.). Praha: Grada Publishing.
- Marek, P. (2009). *Studijní průvodce financemi podniku*. (2. aktualiz. vyd.). Praha: Ekopress.
- Matoušek, O. (2007). *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. (Vyd. 1.). Praha: Portál.
- Matoušek, O. (2003). *Slovník sociální práce*. (Vyd. 1.). Praha: Portál.
- Matoušek, O. (2007). *Základy sociální práce*. (Vyd. 2.). Praha: Portál.
- Průša, L. (2003). *Ekonomie sociálních služeb*. (1. vyd.). Praha: ASPI.
- Soukopová, J. (2011). *Výdaje obcí na ochranu životního prostředí a jejich efektivnost*. (Vyd. 1.). Brno: Littera.
- Strečková, Y., Malý, I. (1998). *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. (Vyd. 1.). Praha: Computer Press.
- Synek, M. (2003). *Manažerská ekonomika*. (3., přeprac. a aktualiz. vyd.). Praha: Grada.
- Tomeš, I. (2010). *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. (Vyd. 1.). Praha: Portál.

Valach, J. (1997). *Finanční řízení podniku*. (1. vyd.). Praha: Ekopress.

Valach, J. (2010). *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. (3., přeprac. a rozš. vyd.). Praha: Ekopress.

Zatloukal, L. (2008). *Plánování rozvoje sociálních služeb metodou komunitního plánování*. (1. vyd.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Elektronická literatura

Mertl, J. (2007). *Přístupy k hodnocení efektivity sociálních služeb v národním hospodářství*. Praha: VÚPSV, v.v.i..

Průša, L. (2008). *Efektivnost financování sociálních služeb v domovech pro seniory*. Praha: VÚPSV, v.v.i..

Internetové zdroje

iPodnikatel.cz. (2012). *Finanční plán pro podnik s historií* [online]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Financni-rizeni/financni-plan-pro-podnik-s-historii.html>

Lovětínský, V., Mylková, P. (2011). *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy*. Dostupné z: http://www.avpo.cz/sdata/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU_78.pdf

Odbor sociálních služeb a sociálního začleňování, MPSV. (2010). *Vybrané statistické údaje o financování sociálních služeb a příspěvku na péči* [online]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/9198/Analyza_fin_SS.pdf

Vyhláška č. 505/2006 Sb. (2006). *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Retrieved from: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-505>

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. (2006). *Zákony pro lidi*. Retrieved from: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). (2000). *Zákony pro lidi*. Retrieved from: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-21>

III. SEZNAM ZKRATEK

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

č. - číslo

ČPZP – Česká průmyslová zdravotní pojišťovna

ČR – Česká republika

DPH – Daň z přidané hodnoty

D1 – název prvního domova pro seniory

D2 – název druhého domova pro seniory

Kč – Koruna česká

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

např. – například

OZP – Oborová zdravotní pojišťovna

§ - paragraf

Sb. - sbírky

tj. – to je

tzn. – to znamená

tzv. – tak zvaně

VojZP – Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky

VZP – Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky

ZPMV – Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky

% - procento

IV. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam použitých tabulek

Tabulka 1: Způsoby financování sociálních služeb	11
Tabulka 2: Hospodaření domova pro seniory (D1)	29
Tabulka 3: Ceny za stravování v domově pro seniory (D1).....	30
Tabulka 4: Hospodaření domova pro seniory (D2)	36
Tabulka 5: Podíl klientů na celkových zdrojích financování	42
Tabulka 6: Závislost organizací na dotačních systémech	42
Tabulka 7: Závislost organizací na příspěvcích od zřizovatelů.....	43
Tabulka 8: Náklady na 1 lůžko za rok u obou organizací	43
Tabulka 9: Mzdové náklady na 1 lůžko za rok u obou organizací.....	44
Tabulka 10: Rozdíl celkových a osobních nákladů organizací.....	45
Tabulka 11: Nákladovost odpisů	46
Tabulka 12: Nákladovost mezd	46

Seznam použitých grafů

Graf 1: Počet uživatelů dle jejich věku v domově pro seniory (D1).....	27
Graf 2: Uživatelé a jejich příspěvek na péči v domově pro seniory (D1)	28
Graf 3: Procentní zastoupení finančních zdrojů domova pro seniory (D1)	30
Graf 4: Úhrady od klientů v domově pro seniory (D1)	31
Graf 5: Tržby od zdravotních pojišťoven v domově pro seniory (D1)	32
Graf 6: Tržby z prodeje stravy v domově pro seniory (D1).....	33
Graf 7: Počet uživatelů dle jejich věku v domově pro seniory (D2).....	34
Graf 8: Uživatelé a jejich příspěvky na péči v domově pro seniory (D2)	35
Graf 9: Finanční zdroje domova pro seniory (D2)	37
Graf 10: Úhrady od klientů domova pro seniory (D2)	38
Graf 11: Tržby od zdravotních pojišťoven domova pro seniory (D2).....	40

V. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Druhy sociálních služeb

Příloha 2: Výše příspěvku na péči dle věku uživatele v Kč

Příloha 3: Sociální služby poskytované s úhradou a bez úhrady nákladů

Příloha 4: Fakultativní služby poskytované v domově pro seniory (D1)

Příloha 5: Náklady a výnosy domova pro seniory (D1)

Příloha 6: Fakultativní služby domova pro seniory (D2)

Příloha 7: Náklady a výnosy domova pro seniory (D2)

VI. PŘÍLOHY

Příloha 1: Druhy sociálních služeb

Služba	Podrobnější členění služby
Sociální poradenství	sociální poradenství
Služby sociální péče	osobní asistence
	pečovatelská služba
	tísňová péče
	průvodcovské a předčitatelské služby
	podpora samostatného bydlení
	odlehčovací služby
	centra denních služeb
	denní stacionáře
	týdenní stacionáře
	domovy pro osoby se zdravotním postižením
	domovy pro seniory
	domovy se zvláštním režimem
	chráněné bydlení
	sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče

Služby sociální prevence	raná péče
	telefonická krizová pomoc
	tlumočnické služby
	azylové domy
	domy na půl cesty
	kontaktní centra
	krizová pomoc
	intervenční centra
	nízkoprahová denní centra
	nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
	noclehárny
	služby následné péče
	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
	sociálně terapeutické dílny
	terapeutické komunity
terénní programy	
sociální rehabilitace	

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 2: Výše příspěvku na péči dle věku uživatele v Kč

Stupeň závislosti	Věk	
	do 18 let	nad 18 let
I.	3 300	880
II.	6 600	4 400
III.	9 900	8 800
IV.	13 200	13 200

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 3: Sociální služby poskytované s úhradou a bez úhrady nákladů

Sociální služba	
s úhradou nákladů – pobytové služby	bez úhrady nákladů
týdenní stacionáře	sociální poradenství
domovy pro osoby se zdravotním postižením	raná péče
domovy pro seniory	telefonická krizová pomoc
domovy se zvláštním režimem	tlumočnické služby
zdravotnická zařízení lůžkové péče	krizová pomoc
	služby následné péče
	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
	terénní programy
	sociální rehabilitace
	sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež
	služby sociálně terapeutických dílen
	sociální služby intervenčních center

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 4: Fakultativní služby poskytované v domově pro seniory (D1)

Služba	Celkem v Kč
Používání vlastní mikrovlnné trouby či varné konvice přímo v pokoji	50,-
Používání vlastní ledničky přímo v pokoji	50,-
Používání televizního přijímače	50,-
Používání rádia	25,-
Používání dalšího elektrospotřebiče	Dle spotřeby energie
Úschova věcí	10,-
Vedení depozit	15,-
Pedikúra zajištěna vlastním pracovníkem	150,-
Kadeřnické služby zajištěné vlastním pracovníkem	50,-
Masáž zad zajištěna vlastním pracovníkem	50,-
Celková masáž zad zajištěna vlastním pracovníkem	150,-
Doprovod uživatele mimo zařízení	200,-
Nákup dle velikosti	7,- - 10,-
Nákup s uživatelem do 1 hodiny	85,-
Nákup s uživatelem nad 1 hodinu	100,- / 1 hod.
Doprava osoby či její věci	5,- / 1 km

(Zdroj: interní doklady, vlastní zpracování)

Příloha 5: Náklady a výnosy domova pro seniory (D1)

Náklady v Kč		Výnosy v Kč	
Spotřeba celkem	2 875 380	Příspěvky od klientů	8 720 076
Spotřeba materiálu	731 591	Dotace a granty	3 348 896
Spotřeba energie	414 085	Tržby zdravotní pojišťovny	3 124 093
Spotřeba vody	86 399	Stravné	1 187 340
Spotřeba potravin	1 643 304	Příspěvky a dary	199 227
Služby celkem	658 675	Celkem výnosy	16 579 632
Opravy a udržování	143 451		
Ostatní služby	515 224		
Mzdové náklady celkem	11 296 195		
Mzdové náklady	8 369 863		
Odvody	2 926 332		
Odpisy	1 093 253		
Ostatní náklady	694 907		
Celkem náklady	16 618 410		

(Zdroj: interní doklady, vlastní zpracování)

Příloha 6: Fakultativní služby domova pro seniory (D2)

Služba – stálá objednávka	Celkem v Kč za měsíc
Označení osobního prádla při nástupu (částka je hrazena jednorázově)	500,-
Pravidelné značení osobního prádla	20,-
Používání televizního přijímače	40,-
Používání rádia	30,-
Internetové připojení	200,-
Používání vlastního počítače	80,-
Používání vlastního videa, DVD	30,-
Používání varné konvice	50,-
Vedení depozit	30,-
Zapůjčení lednice na pokoj uživatele	100,-
Fotorámečky	40,-
Další služby	Dle nákladů dodavatele

Služba – individuální objednávka	Cena za jednotku (vyúčtování 1x za měsíc) v Kč
Odvoz uživatele mimo areál domova pro seniory	5,- / 1 km
Doprovod uživatele mimo areál	60,- / za každou započatou hodinu
Čekací doba	1,- / za každou započatou minutu
Tisk, kopírování – A4, jednostranně	3,- / 1 list
Tisk, kopírování – A4, oboustranně, tisk, kopírování – A3	5,- / 1 list
Fax	4,-
Úprava oděvů delší než 10 min.	50,- / 1 ks
Drobné opravy	20,-
Péče o vlasy – aplikace prostředků, sušení	20,-
Péče o dolní končetiny – ošetření kůže	50,-

Služba – uživatelé nejsou příjemcem příspěvku na péči	Cena za měsíc v Kč
Pomoc při oblékání, svlékání, pomoc při přesunu na lůžko, změna poloh apod.	200,-
Pomoc při podávání jídla a pití, úprava stravy, donáška jídla	100,-
Pomoc při úkonech osobní hygieny	150,-

(Zdroj: interní doklady, vlastní zpracování)

Příloha 7: Náklady a výnosy domova pro seniory (D2)

Náklady v Kč		Výnosy v Kč	
Spotřeba celkem	7 066 890	Výnosy z prodeje služeb	366 930
Spotřeba materiálu	1 363 880	Příspěvky od klientů	23 539 220
Spotřeba energie	1 657 030	Tržby zdravotní pojišťovny	2 015 250
Spotřeba potravin	4 045 980	Výnosy z pronájmu	4 080
Služby celkem	2 566 710	Výnosy z prodeje dlouhodobého majetku	15 970
Opravy a udržování	1 805 900	Příspěvky a dotace na provoz	14 998 190
Ostatní služby	760 810	Čerpání fondů	291 640
Mzdové náklady celkem	27 925 600	Ostatní výnosové položky	43 090
Mzdové náklady	20 483 420	Výnosy celkem	41 274 370
Odvody	7 442 180		
Odpisy	2 492 180		
Ostatní náklady	1 222 990		
Celkem náklady	41 274 370		

(Zdroj: interní doklady, vlastní zpracování)